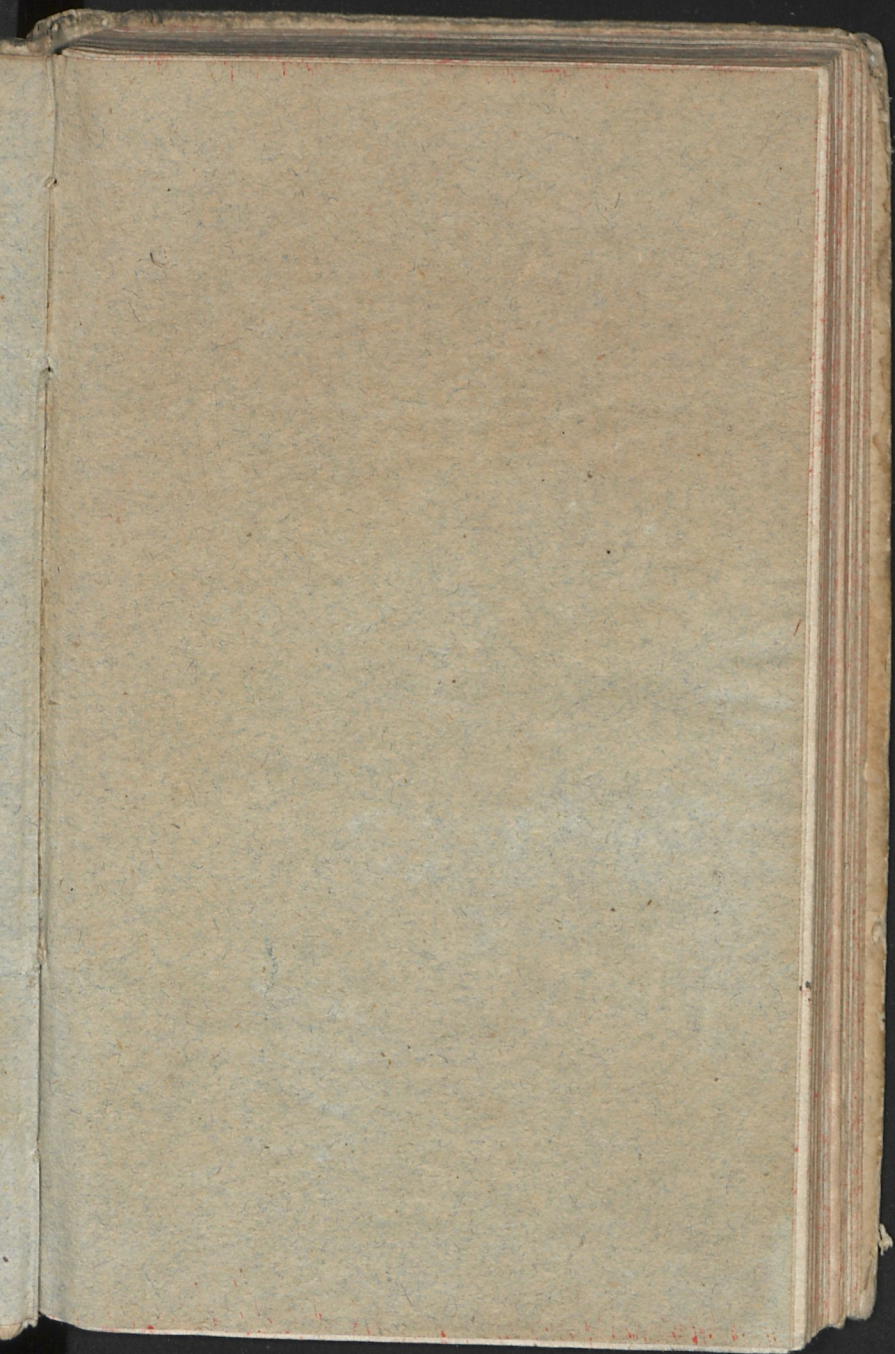
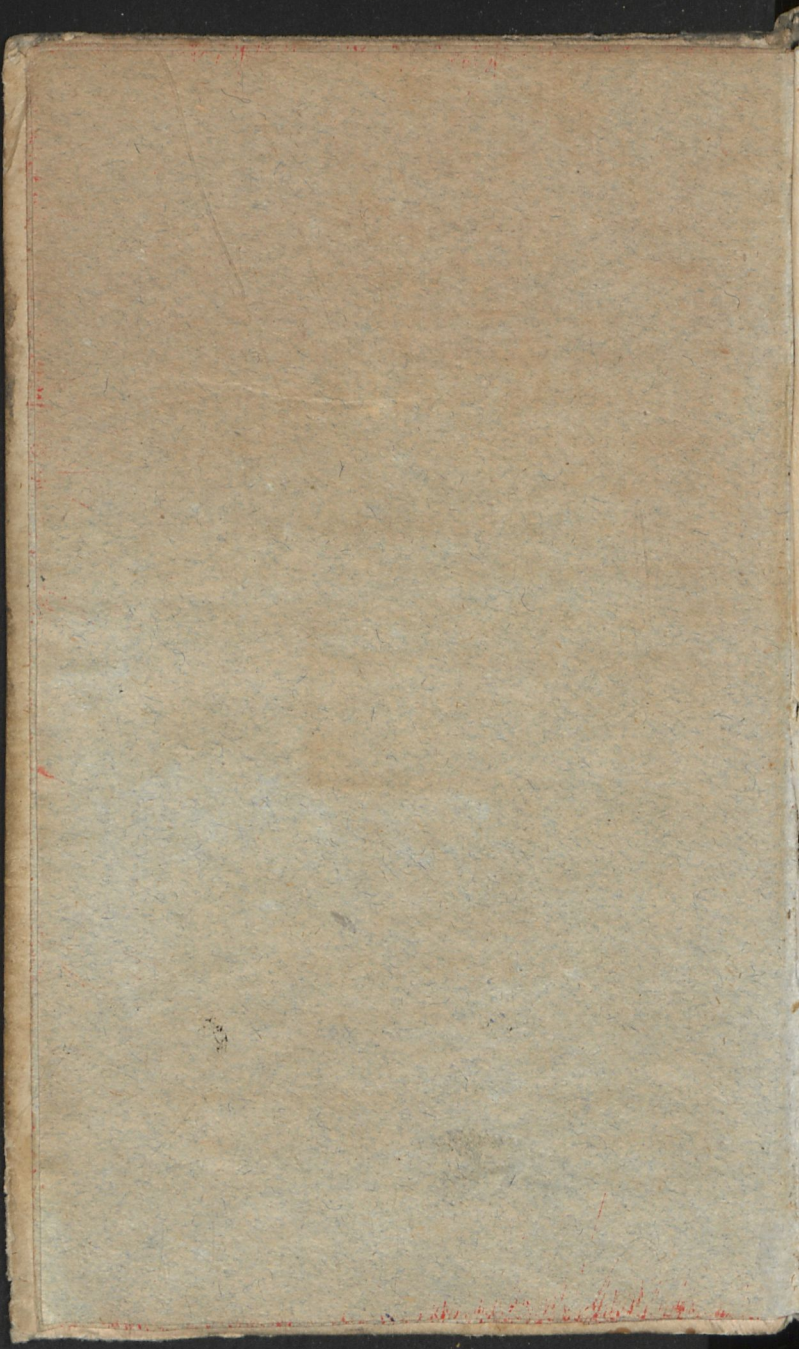

Naa. 13.

ED

H

HI

IC

AP

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ

ΤΩΝ ΕΞΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

HERMIAE PHILOSOPHI
GENTILIVM PHILOSOPHORVM
IRRISIO

CVM ADNOTATIONIBVS
HIER· VVOLFII THOMAE GALEI
VVILH· VVORTHII SVISQVE

GRAECE
IN VSVM PRAELECTIONVM
SEPARATIM EDIDIT
IO·CHRISTOPH·DOMMERICH
DIALECT· ET PHILOSOPH· PRIMAE PROFESSOR
P· O· IN ACADEMIA HELMSTADIENSI

HALAE
APVD CAROLVM HERMANNVM HEMMERDE
MDCCLXIIII

KÖN. PR. ER.
UNIVERS.
ZU HALLE

LECTORI

Studio philosophico, via ac ratione collocando, quam vilis fit philosophiae historia, qui ignoret, credo fore neminem, nisi omnis frugiferae et fructuosae philosophiae plane expertem. Quid enim, quaeso, philosophari aliud est, quam verum videre, causasque, quibus illud continetur, cum ratione atque intelligentia nosse. Non vero vni datum est

A 2

homini,

homini, vt, dispulsis, quibus verum
includitur, tenebris, explicatisque, qui-
bus errores obteguntur, velamentis,
penitius abditas rerum causas, verique
indolem acutius perspiciat. Ad inti-
miorem hanc perspicientiam non admit-
titur, nisi, qui, cognitis aliorum aber-
rationibus, ab illorum lapsibus sedulo
sibi cauet, rectaque cum sapientioribus
ac prudentioribus procedit via. Philo-
sophiae historia vtriusque accurate ex-
pressam exhibet tabulam, in quam in-
tueri non potest, qui cum ratione phi-
losophiam tractare noluerit. Dogma-
tici enim isti philosophi, qui ex formula
quadam, quam vsu et crebriori exercita-
tione memoriae mandarunt, aut ex li-
bellis suis, aliorum suaeque auctoritati
inaedificatis, doctrinas philosophicas,
quarum fata, auctores, aduersarios et
defensores ignorant, recitant, tamquam
ex tripode, si dis placet, pronuntiatas,
veri

veri inquirendi ac differendi viam vel ipsi plane ignorant, vel destinato confilio deserunt.

In tradenda vero philosophiae historia, quae sapientiae vita, memoria, lumen recte appellatur, ea via incedendum esse puto, non ut ex scriptoribus recentioribus ea tantum addiscatur, sed ipsi veteres philosophi adeundi sunt, in illisque cum accurata solertia versandis iuuenum studium exercendum est. Praeter hos philosophiae, eiusque historiae fontes consulendi potissimum sunt ex antiquioribus scriptoribus, qui data opera philosophiae fata exposuerunt, philosophorumque vel vitas vel dogmata posteris tradiderunt.

Ad hos cum Hermias, auctor vetustus, idemque philosophus graecus, iure suo referatur; haud enim inuentum philosophicae historiae praesidium eius *Διασκευὴς τῶν ἔξω Φιλοσόφων*, *genti-*

• *lium philosophorum irrisio* nobis praestat: quoties philosophiae historiam in hac alma Academia publice tradidi, ornatissimos atque humanissimos, qui me audiuerunt, iuuenes, illum vt diligenter legerent, adhortatus sum. Retardauit vero diligentissimorum studiosorum alacritatem, immo sitim plane extinxit, summa libelli raritas, eiusque editionum paucitas. Numquam enim ante hac separatim editus est Hermeas, neque, quantum ego scio, in Germania vniquam iunctim cum aliis, praeter Vuittebergensem istam Iustini Martyris editionem, de qua deinceps plura. Accedit, quod omnes fere istae, cum aliis scriptoribus coniunctae, editiones tam sunt a nostris temporibus ac terris remotae, vt rara illarum comparandarum sit occasio.

His

His ego rationibus inductus, animum ad Hermiam, separatim foras dandum, applicui, cuius studii quam adhibuerim rationem, statim post explicabo, quam eorum, quae supra a me dicta sunt, fidem, recensendis huius auctoris editionibus, feci.

De codicibus Hermiae mss. pauca sunt, quae hoc loco a me adferri poterunt. Adfuit olim in splendidissima Fuggeriana Bibliotheca Augustana codex ms. ex quo primam suam editionem depromsit Raphael Seilerus, sicuti in illius dedicatione, praefationis locum occupanti, testatur. Meminit quoque Lambecius in Comment. de Biblioth. Vindob. lib. VII. p. 54. codicis ms. in Caesarea Bibliotheca custoditi, chartacei in fol. qui CCXXXVIII. foliis constat, atque olim Sebastiani Ericii fuit, in cuius fol. CCXXXVI. p. I. vsque ad fol. CCXXXVIII. pag. 2. hic

Her-

A 4

Her-

Hermiae *Διασκευῆς* descriptus legitur. Quartum in hoc codice locum Hermias occupat. Praeterea Vuilh. Vuorthius, in praefatione suae editionis, Vossiani codicis leuissimam mentionem facit. Ac tandem Thomas Gale, Eboracensis Ecclesiae Decanus, Hermeae codicem manu scriptum habuit. Praeter hos quatuor plures inuenire, neque mihi, neque aliis contigit. Ita enim Vuorthius in praefatione Tatiani conqueritur: *Neque enim suppetere mihi in Bibliothecis nostris MS. Codicem, cuius ope huius Διασκευῆς loca quaedam manifeste mendosa sanari poterant: immo ne quidem per vniuersam Galliam reperiri tractatus huius exemplar aliquod manu exaratum edoctus sum litteris supra laudati D. Lequien. In augusta Bibliotheca Guelpherbytana frustra quoque illud indagavi.*

Neque

Neque tantam editionum esse copiam, ex iis, quae nunc sequuntur, videbimus. Scilicet I. lucem vidit ex Io. Iacobi Fuggeri codice cum versione latina Raphaelis Seileri, Augustani, Basileae per Ioannem Oporinum 1553.

8. Subnexus est Demetrii Cydonii de contemnenda morte orationi. Seilerus iuuenis, postea Camerae Imperatoriae Assessor, generosissimis Fuggeri fratribus germanis hanc editionem dicauit, quae in ora emendationes quasdam exhibet, quas suo loco adnotabimus.

II. Inter veteres aliquot Theologos graecos orthodoxos, excusos Tiguri A. 1560. fol. graece et latine, curante Gesnero, locum obtinuit noster. Horum scripta sunt Canones SS. Apostolorum et XIII. Conciliorum, Ignatii Epistolae, Athenagoras, Aeneas Gazaetus, Demetrius Cydonius, Hermias et Agapetus. III. Tertia vice prodiit

A 5

cura

cura et studio Hieronymi Vuolfii, qui hunc libellum cum suis adnotationibus subiunxit Tabulae compendiosae de origine, successione, aetate et doctrina veterum philosophorum, ex Plutarcho, Laertio, Cicerone et aliis eius generis scriptoribus a G. Morellio Tiliiano collectae, Basileae ex officina Heruagiana 1580. 8. Complectitur hic liber 1. ipsam Morellii Tabulam 2. Seriem philosophorum et sectarum eorum praecipuarum, a Thalete, et Socrate in primis, vsque ad Ciceronem deductam D. Dauide Chytraeo auctore. 3. Hier. Vuolfii in tabulam Morellii Tiliiani adnotationes. 4. Hermiae irrisiōnem cum Seileri versione, et Hier. Vuolfii adnotationibus. 5. Desiderii Iacotii, Vando-perani, de philosophorum doctrina, ex Cicerone. 6. Hier. Vuolfii progymnasma scholasticum in aliquot Ciceronis sententias, graece latineque conuersas,

et

et accurate explicatas. 7. Gregorii Nazianzeni *Ἀλφάβητον ἠθικόν*, morale A B C graeco latinum, cum eiusdem H. Vuolfii explicatione. 8. Epistolam Matthiae Schenckii, cum eiusdem epitaphiis. Horum alterum et quintum opusculum digna duxit Gronovius, quae Tomo X. Thesauri Antiquitatum graecarum inseruerit. Quod ad nostrum libellum attinet, emendationes ex margine editionis Seilerianae fere omnes textui inseruit Vuolfius, insuper alias nonnullas tentavit, verbosioresque adnotationes addidit, in quibus saepius *ἄλλοτεριπραγεῖ*: de quibus infra. III. Graece et latine iterum prodit cum castigationibus Frontonis Ducaei in Auctario Ducaeano s. Bibliothecae Patrum Paris. 1624. fol. Tomo I. V. Ad calcem Iustini Martyris Paris. 1615. et 1636. VI. Iuxta alteram Parisinam 1636. editio Colonensis, siue Vuitteber-

bergenſis potius, indicante Tenzelio
in Diſſert. Sel. p. 165. apud Ieremiam
Schrey et Heinr. Ioh. Meyerum ex-
preſſa eſt A. 1686. fol. Iuſtinum M.
Athenagoram, Theophilum, Tati-
num et Hermiam complexa, graece
et latine. Denique VII. cum Thomae
Galei codice collatus, additis eiudem
Galei et Vuilh. Vuorthii notis, ad cal-
cem Tatiani. Oxoniae 1700. 8. qua
de editione ipſe Galeus clariffimo viro
D. Ioanni Millio, S. Th. P. ſcribit:
*Nudius tertius accepi tuas, doctiffime
Milli, in quibus variantes Lectiones ad
Hermeam Philoſophum ex meo Codice
MS. petebas. Ego, uti vides, nulla
mora, poſtulationi tuae reſpondeo. Pote-
ras hanc opellam, iure tuo, a me exi-
gere; tua enim opera prolixè uſus ſum,
iam longo tempore, in huiusmodi rebus.
Tui interim ſit arbitrii, an Schediaſma
iſtud ſeorſim ad finem eorum, quae eru-
ditus*

ditus Editor scribet in Hermeam, an interpolatim compareat. Vale. Eboraci Febr. 27. A. D. MDCC. Editor autem Vuilhelm. Vuorth, A. M. in praefatione de Galei, suaque in hoc scriptore recensendo opera ita sentit: Sollicitum me de Codice MS. cuius ope huius Διωρημῆ loca quaedam manifeste mendosa sanari possent, subleuauit mox Aulae nostrae Principalis longe dignissimus, cuius auspiciis Opus hoc aggressus sum. Aiebat enim D. Thomam Gale, Eboracensis Ecclesiae Decanum, quo nemo doctior, ac doctorum amantior, Hermiae Codicem manu scriptum habere; seque variantes eius lectiones ab Amico suo singulari illico impetraturum fore. Id quod certe factum. Interpellatus hac de re litteris vir ille doctissimus, post paucos aliquot dies, non modo Codicem suum cum excusis haud grauate contulit, sed et pro studio suo in bonas litteras propensissimo,

*ssimo, etiam Observationibus suis ex
tempore quidem fuis iis, longe tamen
doctissimis, nostrum hunc illustravit
Διασκευόν. Has quidem, pro quibus ma-
ximam viro illi optimo iuxta mecum ha-
bituri sunt gratiam, omnes, quibus hu-
maniores litterae cordi, integras dedi-
mus, una cum ipsius Epistola. Adno-
tatiunculas nostras quod attinet, id
vnum dicam, me pro virili mea in id
incubuisse, ut locis, quae ab aliis vel
haud satis explicata videbantur, vel etiam
siccio pede praeterita erant, illustrandis de
Tatiano et Hermia bene mererer. Quo-
rum duumvirorum notas cum haec
nostra editio sistat integras, de illarum
pondere ipse lector iudicabit optime.
Latinas editiones, in Bibliothecis Pa-
trum repetitas, hic plane omittam.
Ceterum de his editionibus omnibus
consule I. A. Fabricii Biblioth. Graecae
Libr. V. c. I. p. 96. 97. et cel. lac.
omiss
Bru-*

Bruckeri Histor. Crit. Phil. Tom. III.
Per. II. Part. II. Lib. I. cap. III. p. 407.
408.

Restat, vt huius, quae nunc prodit,
editionis rationem paucis explicem.
Fundamenti loco Oxoniensem illam
posui, cuius et textum, in quem in-
genio nostro vel coniecturis nihil licere,
cum criticorum perspicacioribus, arbi-
trati sumus, et adnotationes integras
Galei et Vuorthii, sui quasque aucto-
ris littera prima significatas, hic sisti-
mus. Praeter hanc, primam sc. Sei-
lerianam, Vuolfianam et Vuitteber-
gensem, quarum nobis tantum pote-
stas fuit, in subsidium vocauimus, vnde
lectionis varietatem, emendationes et
adnotationes quasdam suppeditamus.
Alteram enim Parisinam, quae in Acade-
miae nostrae Bibliotheca instructissima
adest, cum Vuittebergenfi plane ea-
dem est, vnde noui nihil ad nos, rem-
que

que nostram transferri potuit. Ex Hieron. Vuolfii adnotationibus illas selegimus, quae criticae magis videbantur, quam theologicae. Has enim prorsus omisimus; vnam atque alteram historicam passim quoque decerpimus: omnes vero integro Vuolfii nomine indicauiamus. Quas tantorum virorum animaduersionibus adiecimus, adnotatiunculae nostrae, quarum, nullum habere, signum est, et criticae sunt et philosophicae. Excursum nonnumquam fecimus in ipsum philosophiae campum, vt auditores nostri recte philosophari discant, quem ita tamen arcte definiuimus, longius vt nos euagatos, vix quisquam culpae iure possit. Quae ad philosophiae historiam faciunt, copiosius exposuimus, vt auctori lumen, vbi opus esse videbatur, accenderemus. Saepius libros tantum, qui plura suppeditant, indicaui-

cauimus, praesertim cum in praelectionum usum, ubi perpetuis commentariis auctorem illustramus, hic liber prodeat. Hanc ob causam neque latinam Raph. Seileri versionem addere volui, ut et emtorum sumptibus parcerem, et graecae linguae studium, hac via, quam hodie plures utiliter ingrediuntur, acuerem, foueremque: qua harum litterarum periti aegre certe non carebunt. Totius libelli partitionem in segmenta ex Oxoniensi in nostram editionem transtulimus: ne tamen textus legendi commoditas atque attentio, vel notarum, infra textum statim positarum, copia, vel numeris turbetur, notas omnes, secundum sectiones quasque dispersitas, illi in calce subnectere placuit. Qualibuscumque his nostris, et subsequiuis quasi, laboribus,
LECTOR, in bonarum litterarum et philosophiae, quae arctissimo sane vinculo

TOTIUS

B

culo

culo connectuntur, commoda, benivolente utere, pluresque historiae philosophicae fontes, si hoc tibi studium approbavero, a nobis expectata. Vale, nobisque faue. Scribeb. in Academia Julia Carolina Idibus Febr. A. R. S

MDCCLXIII

EPMEIOT

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ

ΤΩΝ ΕΞΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

Β 2

ΕΡΜΗΙΟΥ ΠΙΛΟΚΟΤΟΥ

ΔΙΑΣΥΡΜΟΥ

ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΟΥ

1811

α.

Παῦλος, ὁ μακάριος Ἀπόστολος, τοῖς τῆν
Ελλάδα, τὴν Λακωνικὴν παροικίαι
Κορινθίοις γράφων, ᾧ ἀγαπητοί, ἀπεφίνατο
λέγων· ἡ σοφία τῷ κόσμῳ τέτε μαρτίαι παρὰ
τῷ Θεῷ. ἐκ ἀσκόπως εἰπὼν· δεκῆ γάρ μοι τὴν
ἀρχὴν εἰληφέναι ἀπὸ τῆς τῶν ἀγγέλων ἀποστα-
σίας. δι' ἣν αἰτίαν ἐδὲ σύμφωνα, ἐδὲ ὁμολογα
οἱ φιλόσοφοι πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ἐκτίθεν-
ται τὰ δόγματα.

B 3

B.

β.

Οἱ μὲν γάρ Φασιν αὐτῶν, ψυχὴν εἶναι τὸ
 πῦρ, οἷον Δημόκριτος· τὸν ἀέρα, οἱ Σταϊκοί· οἱ
 δὲ τὸν νῆν· οἱ δὲ τὴν κίνησιν, Ηράκλειτος· οἱ δὲ
 τὴν ἀναθυμίασιν· οἱ δὲ δύναμιν ἀπὸ τῶν ἄστρον
 ῥέεσαν· οἱ δὲ ἀριθμὸν κινήτικόν, Πυθαγόρας·
 οἱ δὲ ὕδωρ γονοποιόν, Ἰπκῶν. οἱ δὲ σοιχείον ἀπὸ
 σοιχείων· οἱ δὲ ἀρμονίαν, Δείναρχος· οἱ δὲ τὸ
 αἶμα, Κριτίας· οἱ δὲ τὸ πνεῦμα· οἱ δὲ τὴν μο-
 ναάδα, Πυθαγόρας· καὶ οἱ παλαιοὶ τὰ ἐναντία.
 πόσοι λόγοι περὶ τέτων; ἐπιχειρήσεις πόσαι;
 πόσαι δὲ καὶ σοφιστῶν ἐριζόντων μᾶλλον, ἢ τ' α-
 ληθῆς εὕρισκόντων;

γ.

Ἀλλὰ γὰρ ἔσω σασιάζεσι μὲν περὶ τῆς ψυ-
 χῆς, τὰ δὲ λοιπὰ περὶ αὐτῆς ὁμοῦντες ἀπε-
 φήναντο; καὶ ἄλλοι τὴν ἡδονὴν αὐτῆς, ὁ μὲν
 τις ἀγαθὸν καλεῖ, ὁ δὲ τις κακόν, ὁ δ' αὖ μέσον
 ἀγαθῆ καὶ κακῆ. τὴν δὲ φύσιν αὐτῆς, οἱ μὲν
 ἀθά-

ἀθάνατόν φασιν, οἱ δὲ θνητὴν, οἱ δὲ πρὸς ἀλί-
γον ἐπιδιαμένεσσαν, οἱ δὲ ἀποθηριῶσιν αὐτήν, οἱ
δὲ εἰς ἀτόμους διαλύεσιν, οἱ δὲ τρεῖς ἐσωματῶ-
σιν, οἱ δὲ τριχιλίαν ἐτῶν περιόδους αὐτῇ ὀρίζεσιν.
καὶ γὰρ οἱ μὴδὲ ἑκατὸν ἔτι ζῶντες, περὶ τριχι-
λίαν ἐτῶν μελλόντων ἀπαγγέλλονται.

δ.

Ταῦτα ἔν τί χρεὶ καλεῖν; ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ,
τερατεῖαν, ἢ ἀνοϊαν, ἢ μαινίαν, ἢ σάσιν, ἢ ὁμῶς
πάντα. εἰ μὲν τι ἀληθὲς εὐρήκασιν, ὁμονοησά-
τωσαν, ἢ συγκατατιθέδωσαν, καὶ γὰρ τότε ἀσμε-
νος αὐτοῖς πειθῆσομαι. εἰ δὲ ἀντισπῶσι τὴν
ψυχὴν, καὶ ἀνθέλικσι, ἄλλως εἰς ἄλλην φύσιν,
ἕτερος δὲ εἰς ἑτέραν ἐσίαν, ὕλην δὲ ἐξ ὕλης με-
ταβάλλεσιν. ὁμολογῶ γὰρ ἀχθεῖναι τῇ πα-
λιβροῖα τῶν πραγμάτων. νῦν μὲν ἀθάνατός εἰμι,
καὶ γέγηθα νῦν δ' αὖ θνητός γίνομαι, καὶ θα-
κρύω. ἄρτι δὲ εἰς ἀτόμους διαλύομαι, ὕδαρ γί-
νομαι, καὶ αἶθρ γίνομαι, πῦρ γίνομαι· εἶτα μετ'

ὀλίγον, ἔτε αἴης, ἔτε πῦρ, θηρίον με ποιεῖ, ἰχθύον
 με ποιεῖ. πάλαι ἔν ἀδελφές ἔχω δελφίνας,
 ὅταν δὲ ἑμαυτὸν ἰδῶν, φοβῆμαι τὸ σῶμα, καὶ
 ἐκ εἶδα ὅπως αὐτὸ καλέσω, ἀνδραπον, ἢ κύναι,
 ἢ λύκον, ἢ ταῦρον, ἢ ὄρνιν, ἢ ὄφιν, ἢ δράκοντα,
 ἢ χίμαιραν. εἰς πάντα γὰρ τὰ θηρία ὑπὸ τῶν
 φιλοσοφόντων μεταβάλλομαι, χερσαῖα, ἔνδρα,
 πτηνὰ, πολύμορφα, ἀγρια, τίθασσα, ἀφωνα,
 εὐφωνα, ἄλογα, λογικά· νήχομαι, ἵπταμαι,
 πέτομαι, ἔρπω, θέω, καθίζω. ἔτι δὲ ὁ Ἐμπεδο-
 κλῆς, καὶ θάμνον με ποιεῖ.

εἰ.

Ὅπε τοίνυν τὴν ἀνθρώπου ψυχὴν ὁμογενή-
 νως εὐρεῖν ἔχ' οἷόν τε τοῖς φιλοσοφῶσι, χολῆ
 γ' ἂν περὶ τῶν θεῶν, ἢ περὶ κόσμου δύναντο τ'
 ἀληθὲς ἀποφίνασθαι. καὶ γὰρ ταύτην ἀνδρείαν
 ἔχων, ἵνα μὴ τὴν ἐμπληξίαν εἴπω. εἰ γὰρ τὴν
 ἰδίαν ψυχὴν εὐρεῖν ἔδυνάμενοι, ἔζητῶσι τὴν
 τῶν

τῶν Θεῶν αὐτῶν· καὶ οἱ τὸ ἴδιον σῶμα ἐκ εἰδό-
τες, τὴν τῆ κόσμῃ φύσιν περιεργάζονται.

ς.

Πάνυ γένε περι τὰς ἀρχαὶς τῆς φύσεως ἀν-
θίσανται ἀλλήλοισι. ὅταν μὲν Αναξαγόρας πα-
ραλάβῃ με, ταῦτα παιδεύει· Ἀρχὴ πάντων ὁ
νῆς, καὶ ἕτος αἴτιος καὶ κύριος τῶν ὄλων, καὶ
παρέχει τάξιν τοῖς ἀτάκτοις, καὶ κίνησιν τοῖς
ἀκινήτοις, καὶ διάκρισιν τοῖς μεμιγμένοις, καὶ
κόσμον τοῖς ἀκόσμοις. ταῦτα λέγων Αναξαγό-
ρας ἐστὶ μοι φίλος, καὶ τῷ δόγματι πείθομαι.
ἀλλ' ἀνθίσανται τῆτα Μελισσος καὶ Παρμενί-
δης. ὁ γε μὴν Παρμενίδης καὶ ποιητικοῖς ἔπε-
σιν ἀνακηρύττει τὴν ἐσίαν ἓν εἶναι, καὶ αἰδῖον,
καὶ ἀπειρον, καὶ ἀκίνητον, καὶ παντὶ ὅμοιον.
πάλιν ἓν εἰς τῆτο τὸ δόγμα ἐκ οἶδ' ὅπως μετα-
βάλλομαι· ὁ Παρμενίδης τὸν Αναξαγόραν τῆς
ἐμῆς ἐξήλασεν.

B 5

ζ'.

ζ'.

Επειδὴν δὲ ἠγήσομαι δόγμα ἔχειν ἀκίνητον,
 Αναξιμένης ὑπολαβὼν ἀντικέκραγεν· ἀλλὰ ἐγώ
 σοι Φημί, τὸ πᾶν ἐστὶν αἰή· καὶ ἔτος πυκνόμε-
 νος καὶ συνισάμενος ὕδωρ, καὶ αἰή γίνεται ἀ-
 ραιύμενος δὲ καὶ διαχεόμενος, αἰθήρ καὶ πῦρ.
 εἰς δὲ τὴν αὐτὴ φύσιν ἐπανιών, αἰή ἀραιός· εἰ
 δὲ καὶ πυκνωθῆ, Φῆ, ἐξαλλάσσεται. καὶ πά-
 λιν αὐτῷ τῆτο μεταρμόζομαι, καὶ τὸν Αναξι-
 μένην Φιλῶ.

η'.

Ὁ δὲ Εμπεδοκλῆς ἀντικρως ἔσηκεν ἐμβριμέμε-
 νος, καὶ ἀπὸ τῆς Δίτνης μέγα βοῶν· Αρχαὶ
 τῶν πάντων ἔχθρα καὶ Φιλία, ἡ μὲν συνάγω-
 σα, ἡ δὲ διακρίνωσα· καὶ τὸ νεῖκος αὐτῶν ποιεῖ
 τὰ πάντα. ὀρίζομαι δὲ αὐτὰ καὶ ὅμοια, καὶ
 ἀνόμοια, καὶ ἀπειρα καὶ πέρασ ἔχοντα, καὶ ἀί-
 δια, καὶ γινόμενα. Εὖγε ὦ Εμπεδοκλεῖς, ἔπο-
 μαί σοι καὶ μέχρι τῶν κρατήρων τῆ πυρός.

θ'.

θ.

Αλλ' ἐπὶ θ' αὐτὰρα Πρωταγόρας ἐσηκῶς ἀν-
θέλκει με, Φάσκων, ὄρος καὶ κρίσις τῶν πραγ-
μάτων ὁ ἀνθρώπος, καὶ τὰ μὲν ὑποπίπτοντα
ταῖς αἰδήσεσιν, ἐσὶν πράγματα· τὰ δὲ μὴ ὑπο-
πίπτοντα, ἐκ ἔστιν ἐν τοῖς εἶδεσι τῆς ἐσίας. τῆ-
τω τῷ λόγῳ κολακεύομενος ὑπὸ Πρωταγόρα,
τέρπομαι, ὅτι τὸ πᾶν ἢ τὸ πλεῖστον τῷ ἀνθρώ-
πῳ μένει.

ι.

Αλλαχόθεν δὲ μοι Θαλῆς τὴν αἰλήθειαν νεύει,
ὀριζόμενος ὕδωρ τῆ παντὸς ἀρχὴν. καὶ ἐκ τῆ
ὕγρῃ τὰ πάντα συνίσταται, καὶ εἰς ὕγρὸν ἀνα-
λύεται, καὶ ἡ γῆ ἐπὶ ὕδατος ὀχεῖται. Διὰ τί
τοῖνον μὴ πείθω Θαλῆ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν Ιώ-
νων; ἀλλ' ὁ πολίτης αὐτὸς Αναξίμανδρος τῆ
ὕγρῃ πρεσβυτέραν ἀρχὴν εἶναι λέγει τὴν αἰδίου
κίνησιν, καὶ ταύτη τὰ μὲν γενᾶσθαι, τὰ δὲ
φθειρεσθαι. καὶ δὴ τοῖνον πιστὸς Αναξίμανδρος
ἔστω.

κα.

ια.

Καὶ μὴν ἐκ εὐδοκιμῆς Ἀρχέλαος, ἀποφανόμενος τῶν ὅλων ἀρχαῖς θερμόν καὶ ψυχρόν; ἀλλὰ καὶ τέττε πάλιν ὁ μεγαλόφωνος Πλάτων εἶχ ὁμολογεῖ. λέγων, ἀρχαῖς εἶναι Θεὸν καὶ ὕλην, καὶ παραδείγμα. νῦν μὲν καὶ δὴ πέπεισμαι. πῶς γὰρ ἐ μέλλω πισεύειν Φιλοσόφῳ τῷ τῷ Διὸς ἄρμα πεποικίῳ; κατόπιν δὲ αὐτῷ μαθητῆς Ἀριστοτέλης ἔθηκε, ζηλοτυπῶν τὸν διδασκαλον τῆς ἀρματοποιίας. ἔτος ἀρχαῖς ἄλλας ὀρίζεται, τὸ ποιεῖν, καὶ τὸ πάσχειν. καὶ τὸ μὲν ποιεῖν ἀπαθὲς εἶναι, τὸν αἰθέρα; τὸ δὲ πάσχειν, ἔχον ποιότητος τέσσαρας, ζηρότητα, ὑγρότητα, θερμότητα, ψυχρότητα; τῇ γὰρ τέτων εἰς ἀλλήλα μεταβολῇ πάντα γίνεται καὶ φθίρεται.

ιβ.

Κεκμήκαμεν ἤδη μεταμελόμενοι ἄνω καὶ κάτω τοῖς δόγμασι. πλὴν ἔτι γε τῆς Ἀριστοτέλους γνώμης

γνώμης εἴσομαι, καὶ μηκέτι μοι μηδὲ εἰς λόγος
ὀχλείτω. ἀλλὰ τί δὴ τὰ πάθοιμ' ἄν; νευρο-
κοπέσι γάρ με τὴν ψυχὴν ἀρχαιότεροι τέτων
γέροντες. Φερεκυδῆς μὲν, ἀρχαῖς εἶναι λέγων
Ζῆνα, καὶ Χθονίην, καὶ Κρόνον· Ζῆνα μὲν τὸν
αἰθέρα, Χθονίην δὲ τὴν γῆν, Κρόνον δὲ τὸν χρό-
νον. ὁ μὲν αἰθερὸς τὸ ποιῆν, ἡ δὲ γῆ τὸ πάχον,
ὁ δὲ χρόνος ἐν ᾧ τὰ γινόμενα. ζηλοτύποι τοί-
κων τῶν γερόντων πρὸς ἀλλήλους. ταῦτα γάρ
τοὶ πάντα ὁ Δευκίππος λῆρον ἠγόμενος, ἀρχαῖς
εἶναι φησὶ τὰ ἀπειρα, καὶ ἀκίνητα, καὶ ἐλά-
χιστα· καὶ τὰ μὲν λεπτομερῆ ἄνω χωρήσαντα,
πῦρ καὶ αἶρα γενέσθαι· τὰ δὲ παχυμερῆ κάτω
ὑποσάντα, ὕδωρ καὶ γῆν.

ιγ'.

Μίχρη πε τὰ τσσαῦτα διδάσκομαι, μηδὲν
ἀληθὲς μανθάνων; πλὴν εἰ μὴ τί γε Δημόκρι-
τος ἀπαλλάξει με τῆς πλάνης, ἀποφανόμε-
νος ἀρχαῖς τὸ ὄν, καὶ τὸ μὴ ὄν. καὶ τὸ μὲν ὄν
πλήρες.

πλήρες, τὸ δὲ μὴ ἔν κενόν. τὸ δὲ πλήρες ἐν τῷ
 κενῷ τροπῇ, ἢ ῥυθμῷ ποιεῖ τὰ πάντα, ἵσως
 ἂν πειθεῖν τῷ καλῷ Δημοκρίτῳ, καὶ Βηλοί-
 μην ἂν σὺν αὐτῷ γελᾶν, εἰ μὴ μεταπειθοί μὲν
 Ἡράκλειτος, κλαίων ὁμῆ καὶ λέγων ἀρχὴ
 τῶν ὄλων τὸ πῦρ. δύο δὲ αὐτῆ παιδίη, ἀραιότης
 καὶ πυκνότης, ἢ μὲν ποιῆσαι, ἢ δὲ πάχυσσαι. ἢ
 μὲν συγκρῖνσσαι, ἢ δὲ διακρῖνσσαι. ἱκανῶς ἔχει
 μοι, κἄν ἤδη μεθύω ταῖς τσαύταις ἀρχαῖς.

10.

Ἀλλὰ με παρακαλεῖ κακῆθεν Επίκρητος, μη-
 δαμῶς ὑβρίσαι τὸ καλὸν αὐτῆ δόγμα, τῶν ἀτό-
 μων καὶ τῆ κενῆ. τῇ γὰρ τέτων συμπλοκῇ
 πολυτρόπῳ καὶ πολυχηματίσῳ τὰ πάντα γίνε-
 ται καὶ φθίρεται. ἐκ ἀντιλέγω σοι βέλτετε
 ἀνδρῶν Επίκρητε· ἀλλ' ὁ Κλεάνθης ἀπὸ τῆ
 φρέατος ἐπάρας τὴν κεφαλὴν, καταγελαῖ σε
 τῆ δόγματος, καὶ αὐτὸς ἀνσιμῶ τὰς ἀληθεῖς
 ἀρχαῖς, Θεὸν καὶ ὕλην. καὶ τὴν μὲν γῆν με-
 ταβα-

ταβαλεῖν εἰς ὕδωρ, τὸ δὲ ὕδωρ εἰς ἀέρα, τὸν δὲ
ἀέρα φέρεσθαι, τὸ δὲ πῦρ εἰς τὰ περιγεία χω-
ρεῖν, τὴν δὲ ψυχὴν δὲ ὅλε τῶ κόσμῳ δῆκεν, ἧς
μέρος μετέχοντας ἡμᾶς ἐμψυχῶσαι.

18.

Τέτων τούτων ὄντων, ἄλλο μοι πλῆθος
ἀπὸ Λιβύης ἐπιβρεῖ. Καρνεάδης, καὶ Κλ τό-
μαχος, καὶ ὅσοι τέτων ὀμιλῆται, πάντα τὰ
τῶν ἄλλων δόγματα καταπατῆντες. αὐτοὶ
δὲ ἀποφαινόμενοι διαβρῆδην ἀκατάληπτα εἶναι
τὰ πάντα. καὶ αἰεὶ τῇ ἀλήθειᾳ φαντασίαν
αἰεὶ παράκεινται ψευδῆ. τί τοῖσιν πᾶθ᾽ αὐτῶν
τῶ χρόνῳ ταλαιπωρήσας; πῶς δὲ με τῆς γνώ-
μης ἐκχέω τὰ τσαῦτα δόγματα; εἰ γὰρ μηδὲν
εἴη κατάληπτον, ἀλήθεια μὲν ἐξ ἀνθρώπων
οἴχεται, ἡ δὲ ὑμνεμένη φιλοσοφία σκιωμαχεῖ,
μᾶλλον ἢ τὴν τῶν ὄντων ἐπισημὴν ἔχει.

19.

Ἄλλοι τοίνυν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς Φυλῆς, Πυ-
 θαγόρας καὶ οἱ τέτε συμφυλῆται, σεμιοὶ καὶ
 σιωπηλοὶ, παραδιδάσιν ἄλλα μοι δόγματα,
 ὥσπερ μυθήσα. καὶ τῆτο δὴ τὸ μέγα καὶ
 ἀπόρρητον τὸ, αὐτὸς ἔφη, ἀρχὴ τῶν πάντων
 ἡ μονάς. ἐκ δὲ τῶν σχημάτων αὐτῆς, καὶ ἐκ
 τῶν ἀριθμῶν τὰ στοιχεῖα γίνεται. καὶ τῆτων
 ἑκάστω τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ μέ-
 τρον ἔτω πῶς ἀποφίνεται. τὸ μὲν πῦρ ὑπὸ
 τεσσαράων καὶ ἑξήκονσι τριγῶνων ὀρθογωνίων συμπλη-
 ρῆται, τέσσαρσιν ἰσοπλευροῖς περιεχόμενον.
 ἑκάστον ἰσοπλευρον σύγκειται ἐκ τριγῶνων ἕξ,
 ὅθεν δὲ καὶ πυραμίδι προτεκμάζουσιν αὐτό. ὁ δὲ
 αἶψα ὑπὸ τεσσαράκοντα ὀκτῶ τριγῶνων συμπλη-
 ρῆται, περιεχόμενον ἰσοπλευροῖς ὀκτῶ. εἰκά-
 ζεται δὲ ὀκταῖδρω, ὁ περιέχεται ὑπὸ ὀκτῶ τρι-
 γῶνων ἰσοπλευρών, ὧν ἑκάστον εἰς ἕξ ὀρθογωνία
 διαίρεται. ὥστε γίνεσθαι τεσσαράκοντα ὀκτῶ
 τὰ

τὰ πάντα. τὸ δὲ ὕδαρ ὑπὸ ἑκατὸν εἴσι πε-
 ρισχόμενον, εἰκάζεται δὲ εἰκοσαίδω, ὃ δὴ συ-
 ζικεν ἐξ ἰσων καὶ ἰσοπλευρῶν τριγῶνων εἴσι
 5*** δὲ κ ρ ή. ὃ δὲ αἰθήρ συμπληρεται δαδ:κα
 πενταγωνίοις ἰσοπλευροῖς, καὶ ἑμοός ἐσι διδα-
 καέδρω. ἡ γῆ συμπληρεται ἐν τριγῶνων μὲν ἡ
 καὶ μ', περιέχεται δὲ καὶ τετραγῶνιοις ἰσοπλεύ-
 ροις ἕξ. ἐσι δὲ ὁμοία κύβω. ὃ γὰρ κύβωσ τὸ
 5' τετραγῶνων περιέχεται, ὧν ἑκατον εἰς δ'
 τρίγωνα. ὥστε γίνεται τὰ πάντα κ δ'.

ιζ'.

Τὸν μὲν δὴ κόσμον ὁ Πυθαγόρας μετρεῖ. ἐγὼ
 δὲ πάλιν ἐνθεὸς γενόμενος, τῆς μὲν αἰτίας, καὶ
 πατρὶδος, καὶ τῆς γυναικός, καὶ τῶν παιδίων
 καταφρονῶ, καὶ τέτων ἐκέτι μοι μέλει. εἰς
 δὲ τον αἰθέρα αὐτὸν αὐτὸς ἀνέρχομαι, καὶ τὸν
 πῆχυν παρὰ Πυθαγόρα λαβὼν, μετρεῖν ἀρχο-
 μαι τὸ πῦρ. εἰ γὰρ ἀπόχρη μετρεῶν ὁ Ζεὺς·
 ἀλλ' εἰ μὴ καὶ τὸ μέγα ζῶον, τὸ μέγα σῶμα,

C

η

ἡ μεγάλη ψυχῆ, αὐτὸς εἰς τὸν ἕρανὸν ἀνέλθοι-
 μι, καὶ μετρήταιμι τὸν ἀστέρας, εἴηται ἡ τῆ
 Διὸς ἀρχὴ. ἐπειδὴν δὲ μετρήσω, καὶ ὁ Ζεὺς
 παρ' ἐμὲ μάθη, πόσας γωνίας ἔχει τὸ πῦρ·
 πάλιν ἐξ ἕρανῶ καταβαίνω, καὶ φαγῶν ἐλαίας
 καὶ οὐκα καὶ λάχανα, τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ ὕδαρ
 πέλλομαι, καὶ κατὰ πῆχυν καὶ δάκτυλον καὶ
 ἡμιδάκτυλον μετρώ τὴν ὑγραὶν ἔσιαν, καὶ τὸ βά-
 θος αὐτῆς ἀναμετρώ, ἵνα καὶ Ποσειδῶνα διδά-
 ξω, πόσης ἀρχεὶ θαλάσσης. τὴν μὲν γῆν ἀπα-
 σαν ἡμέρα μὴ παρέρχομαι, συλλέγων αὐτῆς
 τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέτρον, καὶ τὰ σχήματα.
 πέπεισμαι γὰρ, ὅτι τῆ κόσμου πάντα εἰδὲ σπι-
 θαμὴν παρήσω, τοιῶτος καὶ τηλιεῖτος ἄν. εἶδα
 δὲ ἐγὼ καὶ τῶν ἀστέρων τὸν ἀριθμὸν, καὶ τῶν
 ἰχθύων, καὶ τῶν θηρίων, καὶ ζυγῶ τὸν κόσμον
 ἰσῆς, εὐκόλως τὸν καιρὸν αὐτῆ δύραμαι μά-
 θεῖν.

17.

Ἀμφὶ μὲν δὴ ταῦτα μέχρη νῦν ἐσπέδακεν ἡ
 ψυχὴ με, τῶν ὅλων ἄρχειν. προσκύψας δὲ
 μοι Φησὶν Ἐπίκερος, σὺ μὲν δὴ κόσμον ἓνα με-
 μέτρηκας, ὦ Φιλότη. εἰσὶ δὲ κόσμοι πολλοὶ
 καὶ ἄπειροι. πάλιν ἔν' ἀναγκάζομαι εἶπεν
 ἕρπυες πολλὰς, αἰθέρας ἄλλας, καὶ τέτυες
 πολλὰς. ἄγε δὴ μηκέτι μέλλων ἐπισιτιασάμε-
 νος ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὸς Ἐπικερεῖες κόσμους
 ἀποδήμησον. τὰ μὲν ἔν' ἕρατα Τήθιον καὶ
 Ὠκεανὸν εὐκόλως ὑπερίπταμαι. εἰτελθῶν δὲ
 εἰς κόσμον κενόν, καὶ ὥσπερ εἰς ἄλλην πόλιν,
 μετρῶ τὰ πάντα ὀλίγαις ἡμέραις. κ' ἀκείθεν
 ὑπερβαίνω πάλιν εἰς κόσμοι. εἴτα εἰς τέταρ-
 τον, καὶ πέμπτον, καὶ δέκατον, καὶ ἑκατοσὸν,
 καὶ χιλιοσὸν, καὶ μέχρη πῆ; ἦδη γάρ μοι σκό-
 τος ἀγνοίας ἅπαντα, καὶ ἀπάτη μέλαινα, καὶ
 ἄπειρος πλάνη, καὶ ἀτελής Φαντασία, καὶ
 ἀκατάληπτος ἀγνοια. πλὴν εἰ μέλλων κατὰ

C 2

ταῖς

ταὺς ἀτόμους αὐταὺς ἀριθμεῖν, ἐξ ὧν οἱ τοσῶτοι
κόσμοι γεγένεασιν, ἵνα μηδὲν ἀνεξέταστον παρα-
λείπω· μάλιστα τῶν ἔτι ἀναγκαίων καὶ ὠφε-
λίμων, ἐξ ὧν οἶκος καὶ πόλις εὐδαιμονᾷ.

ιθ'.

Ταῦτα μὲν τοίνυν διεξήλθον, βεβόημενος
δείξαι τὴν ἐν τοῖς δόγμασιν ἔσσαν αὐτῶν ἐναὶτό-
τητα, καὶ ὡς εἰς ἀπείρον αὐτοῖς καὶ ἀόριστον
πρέσειν ἢ ζήτησις τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ τέ-
λος αὐτῶν ἀτέκμαρτον, καὶ ἀχρηστον, ἔργῳ
μηδενὶ προδήλω καὶ λόγῳ σαφεῖ βεβαιούμενον.

Τ Ε Λ Ο Σ

ADNO-

ADNOTATIONES

C 3

ADNOTATIONES

63

*
*
*
*

E *PMEIOT] Ita in Codd. Fugger. et Bibliothecae Caesareae legitur, vt ex Raph. Seileri, et Hier. Vuolfii libris editis, nec non ex Lambecio lib. VII. p. 54. Commentar. de Biblioth. Vindob. apparet, vbi inscriptio et finis Cod. MS. Vindob. ita habet. Thoin. Galeus in suo legit *Eguls*, quomodo et Vnitteb. editio iuxta Parisinam habet. Latine igitur vel Hermias, vel Hermeas, media longa, dices, vt Augreas, Aeneas. Quis fuerit, quoue tempore scripserit, de eo altum silent omnes veteres, et pene recentiores. Tacent Raph. Seilerus, Contr. Gesnerus et Hieron. Vuolfius, qui libellum primi ediderunt. Guil. Caueus Scriptor. Ecclesiast. Histor. Litter. Vol. I. p. 81. edit. Basil. 1741. f. se eius neque patriam, aetatem, genus, nec vitae institutum, vlla sedulitate indagare potuisse, testatur. Adscripsit vero saeculo II. eumque circa a. 177. vixisse arbitratur. Lambecius l. c. coniicit fuisse Hermiam Sozomenum, Historiae Ecclesiasticae scriptorem, qui saeculo V. sub Theodosio iuniore floruit, ductus partim nominis conuenientia, partim locis quibusdam in Sozomeni Historia, vbi de

gentilibus, eorumque philosophis agitur v. c. lib. I. c. 17. lib. II. c. 4. lib. III. c. 16. V. 1. quam coniecturam, ab Hier. Vuolfio iam propositam, amplexus quoque est Ernest. Tenzelius Exercit. Sel. V. p. 228 et Addend. in fin. 456. Sed repugnant, ut Caneus quoque docet, quae sequuntur, argumenta I. In omnibus codicibus tum excusis, tum mss. Hieronias noster Philosophi nomen fortitur, quod Sozomeno, historiae ecclesiasticae scriptori, minus convenit. Erat vitae instituto scholasticus siue aduocatus, causas publice egit, et cum animum ad scribendum appulit, historiae ecclesiasticae se totum dedit: professionis vero philosophicae nec vola nec vestigium. Severioris vitae asceticae cultores, laxiori vocis significatione, quandoque philosophari dicti sunt, adeoque apud ipsum Sozomenum lib. III. c. 17. ecclesiastici philosophi vocantur. Sed, praeterquam quod Sozomenum monachum fuisse, nemo dixerit, nec de se aliud habet I. V. c. 15. quam quod *λέος ἀγ* cum senibus quibusdam Gazensibus versatus sit: philosophi nomen hoc loco strictiori et magis proprio sensu accipi oportet, quo iis tantum tribuitur a scriptoribus ecclesiasticis, qui e philosophorum scholis prodierunt, et post conversionem pristinum et nomen et habitum retinebant. Quo sensu Aristideum, Iustinum, Pantae-
num

num philosophos vocant Eusebius et Hieronymus, et Athenagoras in vtriusque sui operis inscriptione philosophus christianus appellatur. II. Ex toto opusculi contextu constare videtur, vigente adhuc ethnicismo scriptum fuisse, quod de Sozomeni tempore dici non potest, quo pauci, qui supererant, philosophi in angulis, silvis et pagis, latitabant. Nam ad subruenda magistrorum subsellia omnia in eo, miro sane artificio, apte composita; hinc pugnancia philosophorum placita, et aduersantes opiniones eleganter inter se commissae; hinc de variis philosophantium sectis non aliter loquitur, ac si in scholis et academiis iam regnarent, eorumque dogmata vbique obtinerent. III. Si huius libelli auctor esset Sozomenus, scripsit eum vel ante, vel postquam historiam ecclesiasticam condidit. Non antè: qui enim fieri potuit, vt vbi de gentilibus agit, et philosophos arguit, huius opusculi non meminisset? Non postea: quia vix credi potest, hominem christianum, historiae ecclesiasticae, et quinti iam saeculi scriptorem, huiusmodi data occasione, de christianis eorumque dogmatibus, statu, persecutione, gentiliūque philosophorum (praesertim sub Iuliano) in eos calumniis, ne leuissimam quidem fecisse mentionem. Photii codicem 30. citauerat Lambecius l. c. pro firmanda

sua coniectura. Sed Caueus respondet, cur id fecerit, se nullum videre. Loca, quae ex Sozomeni historia adducit, parum, immo nihil ad rem conferunt, vt vel primo intuitu quiuus videt. Quin immo si exinde valeret argumentum, opusculum Sozomeno tribuendum esse, quod de gentilibus, eorumque philosophis, tribus quasi verbis pro re nata agit; quanto potiori iure Socrati Scholastico adscribi debet, qui non modo obiter id facit, verum lib. III. cap. 22. aduersus Libanium, aliosque sub Iuliani imperio gentilium philosophos, singularem, eruditam, et Hermiae libellum tantum non mole exaequantem dissertationem inseruit. III. Stilus Sozomeni ab Hermiae stilo plurimum recedere videtur. Eius enim stilus est simplex, inelaboratus, et parum elegans: huius vero concinnus, concisus, argutus, salibus et dictionibus vadique conspersus. His Cauei argumentis addimus V. Incunte saeculo post Ch. n. tertio orta est philosophia eclectica s. Alexandrina, quae ab hoc inde tempore mirum effloruit. Certe Hermias hunc syncretisimum philosophicum, has *πυθιχας καὶ Φλυαριας*, exagitandi hanc oportunitatem non dimisisset, nisi ante vixisset. Sunt sane multa in hoc libello, quae euertendae ineptae huic philosophiae conciliatrici aptissima sunt, vt recte sentit doctiss. Bruckerus in Hist. Crit.

Crit. Phil. Per. II. Part. II. Lib. I. c. 3. §. VII. p. 407. 408. Tandem VI. ex toto libelli argumento, eiusque potissimum initio, Hermiam magno in philosophos gentiles flagrasse odio, constat. Quod si in priorum saeculorum patribus acrius fuisse, aliunde constat, ac postea remisisse: inde quoque eius antiquitatem colligere haud difficulter possumus. Bigneus quidem, aliique Bibliothecae PP. editores quarti saeculi scriptoribus adnumerarunt, nulla tamen auctoritate freti. Nec est, quod Vuilh. Vuorth in praefat. Tatiani vereatur, ut affectatae nostri argutiae sapiant recentius saeculum. Est sane argutus scriptor Hermias, sed adfectione, si non omni, nimia certe posteriorum saeculorum, ipsum liberare fas est. Quin Vuorthius ipse auctorem illum elegantem ac lepidum dixerat. Videtur Thomae Galeo, qui Theodoro, saeculi V. scriptore, illum iuniorem esse existimat, ob oculos habuisse Iustinum Martyrem et Theodoretum. Philosophorum istas diffensiones de principiis, eodem adnotante, collegit Plutarchus, Tertullianus, Eusebius, Nemesius, Porphyrius, Aetius, (forte τῶν φιλοσοφῶν μένων auctor, quae Galeni nomine circumferuntur, vid. Ionsius de Scriptoribus Hist. Philos. lib. III. n. 2. edit. Dornianae p. 236. 237.) Ioannes Philoponus in prooemio ad primum librum Aristotelis de Anima, et Mich. Psellus.

ΦΙΛΟ.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ] Videtur H. Vuolfio addendum *χρῆσιμὸς* ad discrimen τῶν ἔξω τῆς ἐπιλησίας *Φιλοσόφων*: vnde et inscriptio editionis Vuolfianae habet *Ερμεία, Φιλοσόφῃ χρῆσιμὸς*. Sed cum epitheton hoc tam in libris mss. quam editis reliquis desideratur, merito omisimus. Non enim facile quisquam philosophum nostrum, sacras litteras in subsidium vocantem, cum Hermia, Alexandrino, Syriani discipulo, philosopho ethnico eclectico, confundet; aut cum Iac. Tirino, Antuerpiensi, e S. I. in Indice auctorum sui in f. scripturam commentarii, Lugd. 1632. et 1702. Tom. III. f. sub voce Hermias, hunc nostrum putabit illum esse, cuius meminit Diogenes Laertius lib. V. sect. 3. in vita Aristotelis, quique ex eunucho et trapezitae famulo factus sit philosophus, Platonis discipulus, ac postea Atarnensium tyrannus. v. I. A. Fabricii Bibl. Graec. lib. V. c. I. p. 96. Ioan. Fabricii Hist. Biblioth. Fabric. Part. I. p. 66. et Bruckeri H. C. P. Tom. II. p. 315. 316. Neque, cum Hermias philosophus appellatur, eam vocis acceptionem quisquam cogitabit, quae apud nostrae aetatis Aristippos occurrit, quibus ii tantum philosophi dicuntur, qui ex Carneadis, Scepticorumque scholis prodeuntes, amplissimas doctrinas, quae mentis rationisque ope cognoscuntur, impugnare conantur. Ut vulgi, aliorum-

aliorumque cordatorum inuidiam fugiant, morum doctrinae scientiam concedunt, contemplatinae vero philosophiae inscientiam crepant, non suis, sed veterum ephecticorum, eandem rationem ingressorum, armis emeritis infeliciter pugnant. Philosophum fuisse Hermiam ex ipso libelli argumento taculenter apparet. Non leui enim scholarum philosophicarum imbutum fuisse peritia inde abunde constat. Neque sectarius, aut per traducem philosophus: sed qui intelligenter ipse iudicat, verumque inquit.

ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ] Si verum est, quod Cicero de Diuinat. lib. II. c. 58. dicit: *nescio quomodo nihil tam absurde dici potest, quod non dicatur ab aliquo philosophorum*: in illos fatiram non scribere, difficile est. Voluit Hermias sua hac irrisione altum gentilium philosophorum fastum, turgidam elationem, verborumque iactantiam reprimere, qua prae se, suaeque philosophia sanctiorem disciplinam contemnebant. Διασύρειν interpretantur διαπαίζειν, κατηγορεῖν, τωιδάζειν, καταμωπᾶσθαι, κατειρωνεύεσθαι, χλευάζειν, i. e. exagitare, accusare, perstringere, eleuare, nigro saie aspergere. Libanius, τὸ τῶν σοφιστῶν διασύρειν, εἰωθὸς σοὶ καὶ παλαιόν. Hinc fit διασυρμὸς, idem quod χλευή, χλευασία, χλευασμὸς, μείωσις, καταγέλως i. e. exagitatio, derisio, extenuatio. Διασύρειν etiam ponitur

nitur pro ἐπισύρειν καὶ διέλκειν i. e. attrahere, distrahere, diuellere, vt Hier. Vuolfius hic notat. Ad supprimendam vero hanc philosophorum superbiam accommodatius certe nihil erat, quam illorum dissensiones in grauissimi momenti doctrinis paucis delibasse, vnde de philosophiarum suarum, tantopere iactatarum, vel pretio vel pondere facile esset iudicium. In hoc igitur libelli nostri argumentum versatur, qui δι' ἀπεργωγῆν sanctioris disciplinae eminentiam simul ac praestantiam probat. Praeterea elegans nobis doctumque opusculum graecae philosophiae breuem, at bene expressam ob oculos ponit imaginem, multaque habet, quae doctrinis Graecorum physiologicis de rerum principiis, de deo et anima miram lucem affundunt. Vnde bene de philosophorum historia meriti sunt, quorum cura et studium in hoc libello edendo, emendando, atque explicando olim versabatur. Sed quo iure, quae iniuria Ioecherus in Lexico Eruditorum, nouissimae editionis, sub voce Hermias, hunc libellum *sceptice magis, quam cum ratione* scriptum dicat, scio cum ignarissimis. Qui ita sentit, librum certe non legit. Qui scepticos infectatur, ipse profecto neutiquam talis est. Scepticissimi vero notam cuius temere inurere, temerarium puto, ne quid durius dicam.

TΩΝ

ΤΩΝ ΕΞΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ] Haec appellatio a sacris litteris desumpta, in quibus gentiles οὐκ ἔω dicuntur. 1 Cor. V, 12. 13. Col. III, 5. 1 Theff. III, 12. Sic apud Damascenum, aliosque auctores (quos in Glossario suo enumerat Du Fresne) philosophi ethnici οὐκ ἔω σοφοὶ vocantur. Vu. De ordine, quem noster in conscribendo hoc libello secutus est, ut constet, ex omnibus philosophorum disceptationibus ac concertationibus eum tres tantum diligisse, obseruandum est. Scilicet locos de animi natura, de eius voluptate atque immortalitate, ac denique de primis omnium rerum principiis. Amplissimas has esse doctrinas, nemo temere infitiabitur, de quibus tamen philosophi fluctuantes in utramque partem disputabant. Omnes tunc temporis philosophi vel Ionici vel Pythagorei vel Sceptici erant. In horum placitis recensendis ea noster incedit via, ut post Ionicum Pythagoreum semper ponat, quem Scepticus excipit: id quod ex ipsa philosophorum, qua sibi in tractatione succedunt, serie facile perspicietur. Est autem haec: Anaxagoras Ionicus, Melissus et Parmenides Pythagorei, Anaximenes Ionicus, Empedocles Pythagoreus, Protagoras Scepticus. Tum Thales Ionicorum princeps, Anaximander, Archelaus, Plato, Aristoteles. Tum Pherecydes, Leucippus, Democritus, Heracli-

racilitus, Epicurus, Cleanthes Stoicus. Tum Carneades et Clitomachus Sceptici. Agmen tandem claudunt Pythagoras et Epicurus. Quantopere hi philosophi de tribus his philosophiae locis inter se dissideant, ad oculus noster demonstrat.

Sectio I.

ὁ ἀγαπητοί] Hinc apparet, tractatum istum Hermeae, more orationis s. homiliae apud auditores suos habitum fuisse. Vu. Non igitur auctor tam profanos philosophos confutare, quam pios homines monere voluit. Illi enim sacras litteras non pluris faciunt, quam theologi philosophiam. Hier. Vuolfius. Quis fuerit Hermias, quam vitae rationem secutus sit, aliquo modo hinc colligitur, eiusque vetustas his verbis munitur.

ἡ σοφία τῆ κόσμου τάτι] 1 Cor. III, 19. Vides, cur philosophia vernacula dicatur die Vueltwisheit.

τῶν ἀγγέλων ἀποσαίτα] Respicit hoc loco receptam apud veteres opinionem, qui ab angelis post lapsum varias artes reuelatas, et omnem curiositatem feminis denudatam crediderunt, ut cum Tertulliano loquar, lib. de Habitu muliebri c. 2. Vu. Bonum Hermeam, qui ob haec verba, incaute, atque infenso nimis in philosophos gentiles

les

les animo prolata, male audit, quin Hier. Vuol-
fio, durissima sententia, sycophanta potius, quam
theologus perhibendus esse, videtur, quod dia-
bolum philosophorum parentem constituit. vid.
Joecheri Lexic. Erudit. Non tam credulum exi-
stimauerim, vt philosophiam a diabolo reuelatam
crediderit. Videtur crassiores mentis nostrae te-
nebras a primo hominum peccato, cuius auctor
diabolus fuit, repetere, ex quibus tot philosopho-
rum dissensiones, allucinationes, errores proma-
narunt. Praeterea modeste loquitur *δοκεῖ γὰρ μοι*,
vt verborum acerbitatem aliquantum delinuat.
Argumentum sane distinctum est, quod ex hoc
loco pro Hermiae antiquitate petitur. Tantum
enim in philosophiam gentilem odium non nisi
in saeculi II. scriptoribus christianis elucet. Ne-
que noster solus duram hanc sententiam de gen-
tilium philosophia tulit, esse diaboli opus: illam
iam pronuntianerat Basilius contra Eunom. p. 15.
vt recte obseruauit Petauius Prolegom. ad Theol.
Dogm. c. III. §. 5. Clemens Alexandrinus Stro-
mat. lib. V. p. 278. eos iam refellit, qui philoso-
phiam etiam cum maximo malo et ad hominum
perniciem venisse in vitam existimant, vt quae
profecta sit a maligno aliquo inuentore. Quos
vehementer alio loco lib. VI. p. 693. improbat:
cum absurdum sit, vt qui diabolo insolentiam tri-

D

buunt

hant et iniustitiam, eum rei bonae, et quae est ex virtute, nempe philosophiae datorem constituent, legis autem proprium sit et rationis rectae reddere, quod unicuique conuenit, et quod eius est proprium, et quod ad eum pertinet; philosophia autem homines faciat virtute praeditos, sicque prodat, quod sit dei, cuius solum opus est, benefacere. Causas tanti odii prolixè enumerat cel. Bruckerus H. C. P. Tom. III. p. 282. sequi. quod in Gregorio Thaumaturgo, Gregorio Nysseno, Cyrillo Alexandrino, Ambrosio, Hieronymo, Prudentio, et potissimum Tertulliano eminet. Diabolus ex machina citarunt infensi hi in philosophos gentiles scriptores. Debuissent causas disensionum, non remotiores, sed propiores, anquirere, cui labori mens, vehementioribus agitata commotionibus, inepta efficitur. Post vocem *ἀποστασία* inseruerat Vuolfius *ὅθεν πάντα τῆ Φθορά*, vt Hermiae mentem illustraret. Sed cum libri reliqui mss. et editi hanc paraphrasin, inutilem puto, ignorent, omisimus.

ἐδὲ] Vuolfius habet *ἔτε*.

ἐδὲ ὁμολογᾷ] Vuolfius *ἔδ' ὁμολογᾷ*. Adposuit in margine editionis suae Raph. Seilerus *ὁμολογᾷμενα*, sed non opus esse videtur hac emendatione.

ἐπι-

atque indubitata adfunt principia, quae omnia ne ipse scepticus quidem negabit, atque certa, regulisque firmis conformata, ordinataque ratiocinandi ratio, quam dialectica moustrat, tam diu rerum scientiam acquiri posse, fatendum est. Praeterea cum, exorta diuini luce, mens hominis ad inuestigandum verum aptior est facta, eiusque causas, antea abditas, inquirere didicit: non eminentioris, sed vel imbecillioris vel ambigui ingenii videtur esse, iterum in scepticorum castra transfugere. Quo igitur olim *εποχη* fuit nobilior, eo nostra aetate videtur esse ignobilior. Illa philosophorum nostris temporibus dissidentia, qua se vel syntheticos s. metaphysicos dicunt, vel analyticos s. mathematicos, scepticismo nouam praebuit occasionem. Ex posterioribus enim frequentes prodierunt, qui, cum sensuum, a quibus omnem veritatem repetendam esse existimant, anceps dicunt esse iudicium, de ipso vero dubitant: priores vero, ex certis, indubitatisque principiis verum concludentes, sensuumque fallacias et fraudes recte negantes, illum magis dispiciunt. Videatur de duplici hac philosophia Moshemii Histor. Eccles. Saec. XVII. Sect. I. §. XXXIII. et cel. Bruckerus in H. C. P. Tom. III. Part. II. p. II.

Sect.

Sect. II.

Οἱ μὲν γάρ] Ista prope ad verbum exstant apud Iustinum in Paraenese, p. 8. Vu. Cum libellus et deprauatus et mutilatus sit, qui accuratius, quid philosophi senserint, cognoscere cupit, is legat physica et metaphysica Aristotelis, Clementem Alexandrinum, Eusebium de praepar. Euang. Iustinum philosophum et martyrem, Plutarchum de placitis, Diogenem Laertium de vita philosophorum, et alios huius generis libellos. Cum nostro hoc auctore in primis consentit Luciani dialogus, qui ἐρηότιμος, siue de sectis philosophorum inscribitur. Est adnotatio Hier. Vuolffii.

τὸ πῦρ] Animam ignem fuisse affirmarunt olim Hipparchus et Heraclitus, teste Tertulliano lib. de Anima c. 5. Nec dissimilis etiam hodiernorum Medicorum opinio, qui de flamma cordis agunt. Quin et apud veteres Iudaeos obtinuit eadem sententia, teste auctore libri sapientiae c. II. 2. Vu.

οἶον Δημόκριτος] Ms. noster - ψυχὴν εἶναι, Δημόκριτος, τὸ πῦρ. Vox illa Δημόκριτος ex margine (ubi etiam nunc stat) venit in textum: Idem dico de aliis Philosophorum nominibus, quae sequuntur. Non habentur apud Iustinum p. 8. vnde tamen cetera mutuatus est Hermeas. G. Nescio,

an Scholiaſtes nomen Democriti accepit a Nemeſio, ſ. potius Plutarcho lib. III. de placitis philoſophorum, c. 3. Vu. *Δημόκριτος πυρῶδες σύγκριμα*, igneam compagem animam dixit, vt Plutarchus l. c. teſtatur. His addatur Ariſtoteles de Anima lib. I. c. 2. ὄθεν Δημόκριτος μὲν, πῦρ τι καὶ θερμὸν φησὶν αὐτὴν εἶναι, unde Democritus quidem ignem quemdam et calidum dicit eſſe ipſam. Monendum videtur H. Vuolfio, ſingulis opinionibus auctores ſuos ſubiiciendos fuiſſe. Quod vbi factum non eſt, * appoſuit, ad librariorum negligentiam indicandam. At aliter ego ſentio. Hi auctores Scholiaſtae debentur; quia diuerſarum ſententiarum auctores ſatis adhuc tunc noti erant: vnde pro Hermiae antiquitate vel nouum peti argumentum, vel Cauci alterum roborari poteſt.

τὸν αἴρα] Ex margine editionis Seilerianae H. Vuolfius ſuae inferuit οἱ δὲ τὸν αἴρα. Plutarchus lib. III. de plac. phil. c. 3. *Anaxagoras animam corpus habuiſſe, idque aerae naturae*, οἱ δὲ ἀπὸ *Ἀναξαγόρου αἰροειδῆ ἔλεγον τε καὶ σῶμα*, teſtatur.

οἱ Στωϊκοί] Ms. ſic. *Δημόκριτος οἶον τὸν αἴρα*. Lego οἱ τὸν αἴρα. Porro hinc conſtat, Hermeam quaedam e Theodoretī Therapeutic. deſumiſſe. Noto etiam ſyntaxin, toto hoc loco, perturbari propter interpoſitionem iſtorum nominum. G.

Sugge-

Suggerit ms. eodiceis lectio *οἷον τὸν ἀέρα* lectum hic initio, quomodo apud Iustinum, *οἱ δὲ τὸν ἀέρα*. Verba enim mox sequentia *οἱ Στωϊκοί* in codice suo ms. non haberi notat cl. Galeus: neque vero occurrit vox *Στωϊκοί* apud Iustinum, a quo ista traducta sunt. Vu. Admodum infirmum est argumentum, quo Galeus utitur, ad probandum Hermiam ex Theodoro quaedam desumpsisse, atque adeo hoc iuniorem esse. Infirmam ipse non dissimulavit, dicens, *videtur*. Potuit eadem aliunde, vel Theodoretus ex Hermia desumpsisse. Ceterum adsentior Vuorihio, idem cum Vuolfio sentienti, qui ex margine edit. Seilerianae huic voci praeposuit *οἷον οἱ Στωϊκοί*. Ex Plutarchi lib. III. de plac. ph. c. 3. constat, Stoicos *ψυχὴν πνεῦμα θερμὴν*, spiritum calidum habuisse. Hunc tamen ignem diuinum, in partu hominis inditum, ab aere refrigerari ac durari, teste eodem Plutarcho de pl. ph. lib. V. c. 15. et Pseudoorigine in philosophum. c. XXI. conf. Gatakerus ad Anton. lib. III. §. 21. Legendus quoque Cicero Tusc. Qu. lib. I. c. 9. 10. et Aristoteles lib. I. de anima c. 2. qui Diogenem, animam aerem opinatum, testatur.

οἱ δὲ τὸν αἶρα] Platōnici scilicet. Sic enim Plutarchus de Platone: *ψυχὴν, ἕλαυν νοητὴν ἀπεφύλατο, ἐξ ἑαυτῆς κινήτην*. lib. III. de pl. ph. c. 2.

Vu. Addatur Pseudoorigines in Philos. c. XVIII.
et potissimum Mosheimius ad Cudworth. c. I.
§. 24.

κίνησις] Heraclito hic perperam tribuitur, quod
Thaleti adscriptum oportuit, auctore Plutarcho,
loco citato. Vu. Lib. III. de pl. ph. c. 2. Θαλῆς
ἔπεφάνητο πρῶτος τὴν ψυχὴν, φύσιν ἀκίνητον ἢ
ἰσχυρῶς κίνητον, primus Thales animam dixit naturam
esse, quae semper, aut a se ipsa moueatur. Con-
sultatur quoque Laertius lib. I. sect. 24. et Aristo-
teles de anima lib. I. c. 2.

Ἡράκλειτος] Vocabulum hoc, ad oram codi-
cis a studioso quopiam notatum, retulit imperi-
tus scriba ad κίνησις, quod ex mente Scholiastae
referri debuit ad ἀναθυμίασις. Heraclitus enim,
teste Plutarcho, de pl. ph. lib. III. c. 3. censuit,
τὴν μὲν τῷ κόσμῳ ψυχὴν ἀναθυμίασις ἐν τῶν ἐν αὐ-
τῷ ὑγρῶν, τὴν δὲ ἐν τοῖς ζώοις, ἀπὸ τῆς ἐντὸς καὶ
τῆς ἐν αὐτοῖς ἀναθυμιάσεως ὁμογενῆ. Vide et Laer-
tium l. VIII. Sect. 9. Vu. Locus Plutarchi latine
sic transfertur: *Heraclitus animam mundi exhalationem esse humidarum eius partium, animalium autem ab externa et exhalatione interna cognatam.* Idem testatur Aristoteles lib. II. de anima c. 2. Teste Laertio lib. VIII. c. I. n. 6. dicitur de animae sensisse natura, *nunquam illam reperiri posse, quantalibet quis vias conficiat spatia, adeo profundam*

dam esse eius rationem. Adiecit ex margine edit.
Seiler. Vuolfius οἶον Ηρόκλειτος.

οἱ δὲ δύναιμι] Aliis ἀπόρροϊαν ἀπὸ τῶν ἄσρων.
Videatur Proclus quinto Timaei. Damascius tan-
git istam opinionem, et reiicit. G. Hoc traditur
quoque in elegantibus illis versibus Anthologiae
Graecae edit. Stephan. 1566. fol. p. 494. quos
hinc, atque ex H. Vuolfii adnotationibus adscri-
bere, iuuabit.

Εἰς τὰς ἑπτὰ πλάνητας, καὶ τὰς ἐν ἡμῖν
δυνάμεις, καὶ πάθη.

Ἐπτὰ πολυπλανέες κατ' ὀλύμπιον ἀέρες οὐδὸν
[οὔδας legit Vuolfius]

Εἰλεῦνται, καὶ τοῖσιν αἰεὶ κανονίζεται αἰῶν,
Νυκτιφαῆς μῆνη, συγγὸς κρόνος, ἥλιος ἠδύς,
Πασοφόρος παφίη, θρασυς ἄρης, εὔπτερος ἐρμῆς,
Καὶ Ζεὺς ἀρχιγένεθλος, ἀφ' ἧ Φύσις ἐβλάστησεν.
Οἱ δ' αὐτοὶ μερόπων ἔλκουσι γένος. [γένος ἤλασαν
leg. Vuolfius] ἔσι δ' ἐν ἡμῖν

Μῆνη, Ζεὺς, ἄρης, παφίη, κρόνος, ἥλιος, ἐρμῆς.
Οὔνε' ἀπ' αἰθέρια μεμερίσμεθα πνεύματος ἔλκειν
Δάκρυ, γέλωτα, χολήν, γένεσιν, λόγον, ὕπνον, ὄρεξιν.
Δάκρυ μὲν ἔσι κρόνος· Ζεὺς δὲ γένεσις· λόγος ἐρμῆς·
Θυμὸς, ἄρης· μῆνη δ' ἀρ' ὕπνος· κυθέρεια δ' ὄρεξις·
Ἡέλιος δὲ, γέλως. τέτω γὰρ ἅπανσα δικαίως
Καὶ θνητῇ διάνοια γελᾷ, καὶ κόσμος ἀπείρων.

ἀριθμὸν κλητῶν] Pythagoras se numerum mouentem fuisse dixit. τὸν δὲ ἀριθμὸν ἀντὶ τῆ νῆ παρὰ λαμβάνει, inquit Plutarchus de plac. phil. lib. III. c. 2. Idem de Xenocrate tradit Macrobius lib. I. in somnium Scipionis c. 14. Vu. Idem Cicero docet Tusc. Qu. lib. I. c. 10. *Xenocrates animum numerum dixit esse.* Eius doctor fuit Plato, qui a Pythagora multa in sua arua transtulit. v. Laertius lib. III. c. 2. Numeros Pythagoricos exacte ideis Platonicis respondere, egregie docuit cel. Bruckerus in Diff. de conuenientia numerorum Pythagorae cum ideis Platonis. Amoenit. Litt. Tom. VII. art. 7. p. 173. et in Hist. Crit. Phil. Tom. I. p. 696. 1090. Vuolfius his verbis statim adiecit καὶ μονάδα, et ex margine edit. Sciler. οἶον, quae in sequentibus occurrunt, vt repetitione nominis Pythagorae superfederet.

οἱ δὲ ὕδαρ γονοποιῶν] Ms. γονοποιῶν εἶπον. Aliter Ἰππων. Hanc opinionem videntur Aegyptii etiam fouisse. Vide, si placet, quae olim ad Iamblichi Mysteria attuli ex Simplicio, et aliis. G.

Ἰππων] Sic Nemesius. Vnde fortasse vox ista ab alio traducta in marginem, tandem in textum irrepit. Sed et praeter Hipponem, etiam Thales animam ex aqua constare dixit, teste Tertuliano lib. de Anima cap. 5. et Macrobio lib. I. in somnium Scipionis c. 14. Vu. De Hipponē Pythagoreo

thagoreo consulendi Aristoteles de anima l. I. c. 2. Pseudoorigines in Philosoph. c. XVI. Simplicius in lib. I. physic. Sextus Empiricus Pyrrh. Hyp. lib. III. c. 4. f. 30. Alexander Aphrodisens in lib. I. Metaphys. Addidit Vuolfius ex edit. Seilerianae margine $\delta\iota\omicron\nu$.

$\epsilon\sigma\iota\chi\epsilon\iota\omicron\nu$ ἀπὸ $\epsilon\sigma\iota\chi\epsilon\iota\omicron\nu$] Quintam scilicet essentiam, quam vocant. Critolaus et Peripatetici eius animam effingunt ex quinta nescio qua substantia. Tertullianus lib. de Anima c. 5. Idem omnino vult Cicero, cum animam, ex quorundam sententia, vocat *quintam illam non nominatam magis, quam non intellectam naturam*. Tuscul. Quaest. l. I. §. 17. Quin immo Aristoteles ipse deum ἐν τῷ αἰθεριῷ πέμπτῳ εἰς εἶναι ἀπεφύρατο, in aethereo quinto elemento esse, pronuntiavit. Iustin. p. 34. Conf. Plutarchum lib. I. c. 7. de pl. phil. Vu. Hier. Vuolfius ita explicat: animam existere e proportione quadam quatuor elementorum inter sese: ut habeat aliquid caloris, aliquid humoris, aliquid frigiditatis, aliquid siccitatis: unde temperies quaedam, et vivifica vis existat, quae anima appelletur. Adiecit vero illud Heracliti: $\sigma\upsilon\acute{\omicron}\tau\iota\sigma\omicron\nu$, $\sigma\upsilon\acute{\omicron}\tau\iota\sigma\omicron\nu$. Haecenus Vuolfius. Aperite satis Cicero Tusc. Qu. lib. I. c. 10. *Aristotelem, docet, quintam quamdam naturam esse censuisse, e qua fit mens*. Vtrum anima sit ex elementis, fufius disputat

iputat Aristoteles lib. I. de anima c. 2. 4. Forsan hoc loco ἀπό, a sciolo quodam insertum, tollendum, legendumque στοιχείον στοιχείων. Vt ita sentiam, facit locus Plutarchi lib. I. de pl. ph. c. 17. vbi Empedoclem elementorum elementa στοιχεῖα στοιχείων, quae sint ἐλάχισα ἐν μικροτέρων ὄγκων, minima ex minoribus molibus docuisse, narrat. Tale στοιχείον στοιχείων animam quoque qui censerent, hinc fuisse constat. Sed quam infesta haec materialismo sint, de quo infra, quis est, qui non videat?

ἁρμονίαν] Dinarchus, puto, apud Nemesium. Sed Plutarcho in placitis Philosophorum et Sto-
baeo is est Dicaearchus. Rectius, opinor, Theodoro et Aeneae Gazaeo, Clearchus; de quo Laertius. G. Ex Cicerone Tusc. Qu. lib. I. c. 10. cognoscimus, Aristoxenum, animam nihil esse nisi harmoniam, putasse. Plura de hoc musico, eodemque philosopho reperies apud cel. Bruckerum in H. C. P. Tom. I. p. 1057. sub not. r. Ad hunc Aristoxenum scripserat Dicaearchus, Peripateticus, epistolam teste Cicerone ad Attic. lib. XIII. 32, qui idem cum illo sentiebat. Plutarchus enim lib. III. de pl. ph. c. 2. Δικαάρχος, inquit, τὴν ψυχὴν ἀπεφάνετο ἁρμονίαν τῶν τεσσάρων στοιχείων, Dicaearchus animam harmoniam quatuor elementorum dixit. Vnde valde probabilis sententia oritur,

tur, studiosum in margine vel scripſiſſe, vel ſcribere ſaltim voluiſſe *Δυναρχος*, ex qua deinde in textum irrepiſit. De ipſa hac ſententia legendus Ariſtoteles lib. I. de anima c. 4. Vuolfius ex edit. Seiler. ora adpoſuit *οἶον*.

τὸ αἷμα, Κριτίας] Ex Nemeſio forſan hoc loco Critiae nomen interpoſitum. Verum haud Critias tantum, ſed et Empedocles animam dixit ex ſanguine conſtare, teſte Tertulliano et Macrobio. Iudaeorum haec erat ſententia. Vu. Vid. Cicero Tuſc. Qu. lib. I. c. 9. et Acad. Quaest. lib. III. c. 39. Plutarchus lib. III. de pl. ph. c. 5. *Εμπεδοκλής ἐν τῇ τῆ αἵματος οὐσίᾳ*, *Empedocles in ſanguinis ſubſtantia* animam ineſſe, dixit. De Critia idem aperte teſtatur Ariſtoteles lib. I. de anima c. 2. Vuolfius huc quoque *οἶον* tranſtulit.

οἱ δὲ τὸ πνεῦμα] Sane innumeri, S. Scripturae paſſim. Vide Nemeſium p. 45. edit. Oxon. G. Vnde Cicero Tuſc. Qu. lib. I. c. 9. *animam alii animam, ut fere noſtri declarant nomen. nam et agere animam, et efflare dicimus: et Acad. Qu. lib. III. c. 39. utrum animus ſit ignis, an anima, an ſanguis?*

μονάδα Πυθαγόρας] Adiectum forte Πυθαγόρας ex Iuſtini Paraeneſi p. 18. vel etiam Plutarcho I. I. de pl. ph. c. 3. Vu. Hier. Vuolfius haec verba prorfus omiſit, quae ſupra inferuerat.

καὶ οἱ παλαιοὶ] Aristoteles in *Physicis* sic loquitur. Sed hic supra τῶν παλαιῶν opiniones noster iam iam adduxit. Lego igitur ex Theodorero καὶ ἄλλοι αὖ ἐναντία. Sic et Aeneas Gazaetus p. 12. G. Vuolfio, quia se iis, quos Herimias iam nominaverat, vltos vetustiores reperire posse negat, exceptis poetis, Orpheo, Homero, Hesiodo, Musaeo, legendum videtur, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸ ἐναντία. Plane similis est locus Ciceronis *Tusc. Qu. lib. I. c. 10. Sed haec quidem, quae dixi, cor, cerebrum, animam, ignem, vulgo: reliqua fere singuli,*
 VT MULTI ANTE VETERES.

λόγοι] Vuolfius hic addit ex margine edit. Scilerianae *Φιλοσόφων*, vt philosophos a sophistis, qui sequantur, distinguat.

καὶ σοφιστῶν] In margine edit. Sciler. legitur, καὶ redundat. Vuolfius post σοφιστῶν; posuit.

τ' ἀληθῆς εὐρισκόντων] Ex tota hac sententiarum philosophicarum de animi natura recensione patet, horum philosophorum plerosque menti nostrae concretionem quamdam tribuisse, adeoque materialistas, sic hodie vocant, appellandos esse. Liceat igitur nobis hoc loco paullulum euagari, accurateque inquirere: vtrum materialismus veterum res sit tam aperta; et quid inde nostri huius sententiae patroni, lucrentur? Perillustis Dargensius, ingenio et doctrina excellentissimus

mus

mus philosophus, parti secundae philosophiae suae sanioris rationis integram dissertationem subiunxit, qua omnes philosophos, scriptores ecclesiasticos et scholasticos ad Cartesii tempora in hanc sententiam abiisse, demonstrare voluit, quod olim iam Cudworthus in systemate intellectuali, doctissimusque eius commentator Moshemius, magna cum accuratione inquisuerant. Το σώματον, ἀπλῆν, καθαρὸν veteribus saepius significabat id, quod constat ex partibus generis eiusdem, tenuibus valde, nec facile dissipandis: quod vel ex vnico Ciceronis loco probari possit Acad. Qu. lib. III. c. 39. *an simplex animus, vnusque sit? si simplex, vtrum sit ignis, an anima, an sanguis?* conferatur quoque de Nat. Deor. lib. III. c. 14. Quod si ergo animum vel incorporeum vel simplicem dixerunt esse, inde, fatemur, colligi non potest, animo ab omni concretionem vacuitatem tribui. Hanc vero illis non omnino fuisse ignotam, aequae facile probari potest. Xenocratem, Cicero narrat Acad. Qu. lib. III. c. 39. docuisse, animum esse mentem, nullo corpore: qua de sententia ita iudicat, quod intelligi, quale sit, vix potest. Alibi de Fin. B. et M. lib. III. c. 14. quosdam refutaturus, *animus*, inquit, *non inane nescio quid est (neque enim id possum intelligere) sed in quodam genere corporis.*

ris. Vnde fuisse, qui animum non concretum esse statuerent, recte colligitur. Haec coniectura mirum augetur loco Plutarchi lib. III. de pl. ph. c. 3. vbi Thaletem, Pythagoram, Platonem, Aristotelem, Dicaearchum et Asclepiadem medicum *Ψυχὴν ἀσώματον*, animum incorporeum statuisse, dixit, naturam ei tribuentes, quae moueatur a sese ipsa, et mens sit, et actus naturalis et organici corporis, ad viuendum apti. His opposuit Anaxagoreos, Stoicos, Democritum, Epicurum, Heraclitum, qui vel ignem vel aerem vel tale quid animum esse censebant. Quis in hac contrarietate natiuam vocis *ἀσώματος* significationem non cogitabit, quae ex ipsa philosophorum sententia confirmatur. Quin ipse Cicero Tusc. Qu. lib. I. c. 29. ita de animi natura disserit, vix vt materialista vnumquam: *in animi cognitione, inquit, dubitare non possumus, nisi plane in physicis plumbet sumus, quin nihil sit animis admixtum, nihil concretum, nihil copulatum, nihil coagmentatum, nihil duplex. quod cum ita sit, certe nec secerni, nec diuidi, nec discerni, nec distrihi potest: nec interire igitur.* Non nescio, quae his opponantur. Sed, qui ex philosophis veteribus animum *ἐν ἀσώματον* statuerunt, non tamen omnes tam crassas animi notiones habere, vt nunc materialistarum quidam, qui fibrillas
nerueas

nerueas cerebri, vel succum nerueum aut spiritus animales animum esse statuunt. Acutioris ingenii qui erant, a corpore illum satis bene separarunt, eumque vel σοιχῆσιν σοιχέλων, rem minimam, vel ignem, vel aerem dixerunt. Quod si iam cogitamus, a barbaris philosophis, quorum philosophia erat allegorica et symbolica, multa accepisse graecos, praeterea illorum plerosque arcanam s. esotericam et publicam s. exotericam disciplinam tradidisse, ita vt initiatis discipulis aperte et plane ea propinarent, quae publice tantum symbolice proponebant: quis, cum tenuissimarum, minimarum et subtilissimarum rerum symbolis animi naturam vulgo explicarent, priuatim apertius de eius natura, ab omni concretionem libera, disputasse, insitari poterit. Colligo id ex Ciceronis verbis supra positis: *quod intelligi vix potest*. Verebantur scilicet, ne, si animum omni concretionem carere, publice profiterentur, illum prorsus tollere vulgo viderentur, quod foret hominis cum ratione insanientis. Eius enim aetatis homines animum a sensibus ita solvere nondum didicerant, vt res sine concreta mole cogitarent. Multo id certe mihi videtur probabilius, quam philosophos hos subtiles et acutos vel ignem vel aera cogitare, iudicare et ratiocinari non posse, ignorasse. Sed cum se-

E
cundum

cundum Ciceronem de Divin. lib. II. c. II. *philosophi non sit, testibus uti — argumentis et rationibus oportet, quare quidque ita sit, docere —* nescio, quid inde emolumenti capiant nostri temporis materialistae, si vel omnino illis concedatur, vniuersalem huius sententiae fuisse olim assensum. Quem si a nobis etiam impetrare voluerint, hac via et ratione incedant: 1. istas repugnantias, quas dogmatici nostri materiae cogitanti inesse, prolixè probant, prius nullas esse, ostendant, 2. praeter materiam non esse, neque esse posse res omnino simplices probent, 3. his rebus ab omni concreione liberis cogitationes repugnare, 4. suam sententiam vel experientia vel ratione commonstrent, praesertim, qui fieri possit, ut corpus cogitet. Quantum ponderis haec doctrina habeat, ipsi materialistae, licet dissimulent, non ignorant. Digna igitur est, quam penitus inquirent, atque vel maiori robore firment, vel tamquam errorem repudient.

Seçt. III.

περὶ τῆς ψυχῆς] Nempe de essentia eius. In anima, 1. δύναμις, 2. ἐνέργεια. G. Secundum Suidam, voce δύναμις Tom. I. p. 632. graecis δύναμις ad potentiam pertinet agendi, ἐνέργεια ad actionem, ἐντελέχεια ad vim agendi.
Aristo-

Aristoteles, suum de anima librum exorsus, ἐπιζητῶμεν, inquit, θεωρήσαι καὶ γινῶναι τὴν τε φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν ἔσταν. εἰδ' ὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτῆν, *quaerimus contemplari et cognoscere naturam ipsius et substantiam, postea quaecumque accidunt circa ipsum.* lib. I. c. 1. φύσιν καὶ ἔσταν τῆς ψυχῆς contemplaturum, τὸ τί ἐστίν, inquirere, ibidem docet. Vis animi, eiusque actiones cum sensuum ope cognoscantur, facilius illarum fuit cognitio, cum natura eius mentis rationisque exercitationibus demum perficiatur. Quo vero incertior veterum de natura animi fuit cognitio, eo luculentior eius actionum in illis fuit intelligentia: id quod ex illorum poetis, oratoribus et morum scriptoribus apparet.

ἀπεφῆναντο] In edit. Vuitteb. mendose legitur ἀπεφῆνατο.

ἄλλοι τὴν ἡδονὴν] Mirum. Lego aut δύναιμι, aut ιδέαν αὐτῆς. Porphyrius in Gradibus, ψυχῆς φύσις ἐν ἀγαθόν, ἀλλ' ἀγαθῶ μετέχειν δυνάμενον, καὶ ἀγαθοειδές. Denique quis flatuerit τὸ κατὸν εἶναι ἡδονὴν ψυχῆς? G. Videtur hic loqui de finibus bonorum, quas verborum concertationes leges in quinque libris Ciceronis de finibus bonorum et malorum ad Brutum. Vuolfio verba sic ordinanda videntur: ὁ μὲν τις (τῶν φιλοσόφων) καλεῖ τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν αὐτῆς (τῆς ψυχῆς.) Sed

non opus est. In margine edit. Seiler. adscribitur
 μὴν post καὶ, *quin etiam.*

τὴν δὲ Φύσιν] Vuolfius explicavit τὴν δύναμιν
 καὶ διαμονήν, *vim et permanfionem.* Nam supra
 de ortu siue materia animi locutus est, quae et
 ipsa Φύσις dici potest.

οἱ μὲν ἀθάνατόν Φασι, οἱ δὲ θνητὴν] Vtrum,
 animum immortalem esse, ex solo rationis lu-
 mine probari possit, an ex sacra scriptura certo
 tantum intelligatur, inter nostrae aetatis philo-
 sophos adhuc disputatur. In quaestione hac ex-
 pedienda, non subtiliter satis versati sunt huc vs-
 que philosophi. Non quaeritur, 1. vtrum animi
 immortalitas philosophis gentilibus iam innoue-
 rit: quod omnino aiendum est. Nam ex Plu-
 tarchi lib. III. de plac. phil. c. 7. constat, Pytha-
 goram et Platonem interitus expertem animam,
 ἀφθάρτον εἶναι τὴν ψυχὴν statuisse, quam Demo-
 critus et Epicurus φθαρτὴν, τῷ σώματι συνδιαφθει-
 ρομένην *caducam, et simul cum corpore interire*
 dicebant. Ad immortalitatis animi notionem
 acquirendam non opus fuit singulari lumine cae-
 lesti. 2. Neque quaeritur, vtrum argumenta
 istorum philosophorum ita sint comparata, vt
 doctrinam hanc firmiter muniant ac roborent:
 quod et nos negamus. Nec 3. inquiritur, vtrum,
 nisi sanctior disciplina superuenisset, haec do-
 ctrina

ctrina tam dilucide, tamque plene nobis fuisset cognita, quod aequè negamus. Sed de eo lis est: vtrum nostra aetate ex solo rationis lumine argumenta, quibus animi immortalitas demonstretur, depromi possint; quod utique asserimus. Quod si vero quis, nos, diuinius non collustratos, haec argumenta ignoraturos esse, dixerit, huic non repugnabimus, modo tam aequo in nos sit animo, ut argumenta, quae ratio, lumine diuino excitata, indagauit, non ipsum illud lumen dicat. Argumenta, quibus nostri philosophi animi immortalitatem probant, in promptu sunt: neque satis est, veterum argumenta refutare, si, doctrinam hanc ex ratione sola intelligi non posse, persuadere nobis quis voluerit. Is nostrorum argumentorum vim ac robur infringat, simulque ostendat, fieri non posse, ut intelligentiae nostrae ope haec doctrina percipiatur. Perillustri Dargensius, philosophus huius aetatis princeps, tam in Philosophia sanioris mentis P. II. p. 51. sequ. edit. germ. quam in Ocello Lucano, ab ipso nuper edito, p. 75. edit. germ. passim, ut ante eum iam alii plures, animi immortalitatem ex sola ratione intelligi posse, negauit: sed ea, quae modo desiderabamus, non praestitit. Periculosior nobis hic videtur error, quam ut, disseminari latius, a philosophis con-

cedi possit. Sunt enim, qui hac ratione doctrinarum amplissimarum scientiam suffodiunt. Quae si ex sola scriptura sacra percipi possunt, huius vero auctoritas, quod iidem aperte satis fatentur, fide, ecclesiae habenda, nititur, in quo tamen vehementer errant, quatenam, quaeso, erit harum rerum scientia? Nulla profecto. En scepticissimi veram originem, nativam indolem, expressamque imaginem.

πρὸς ὀλίγον ἐπιδιαμένεσσαν] Stoici, inquit Cicero, diu mansuros aiunt animos: semper, negant Tusc. Qu. lib. I. §. 31. Ita et Tertullianus. Stoici aliquod tempus animae indulgent, ab excessu usque in conflagrationem uniuersitatis. lib. de anima c. 54. Vu.

ἀποθηριῶσιν] Pertinet hoc ad Pythagoricam siue μετεμψύχωσιν, siue μετενσωμάτωσιν, siue μεταγγισμὸν. Sunt verba Vuolfii, qui addit, fuit enim praestigiator eximius Pythagoras, qui aut reuera ita sensit, aut, se ita sentire, simulauit.

αἰς ἀτόμους διαλύεσιν] Democriti et Epicuri, et ante hos Leucippi, qui Democriti magister fuisse perhibetur, opinio fuit, ex atomis orta esse omnia, in eademque corpuscula reuerti.

οἱ δὲ τρις] Suggestit Editionis Basil. et prioris Parif. (Seilerianae quoque) lectio τρισὲν σωματέσσαν, lectum hic initio, sicut emendauimus, neque

que enim mihi arridet *τρίτον σωματῶσιν*, quomodo habet posterior edit. Paris. (et Vuitteberg.) MS. *οἱ δὲ τρεῖς ἐσωματῶσαν*. Forte *οἱ δὲ εἰς τρίτον*, vel *εἰς τρεῖς ἐσωματῶσιν*. Orphicorum opinio huic affinis. Animae apud eum orant, ut liceat eis *κίηλε λήξειαι*. Origenes non multum hinc abiit. Platonici omnes *ψυχῆς ἀποκατάστασιν* faciunt. G.

ὀρίζωσιν] Edit. Seileriana habet in textu *ὀρίζωσαν*, in margine vero *ὀρίζωσιν*.

καὶ γὰρ οἱ] Edit. Seiler. et Galeus habent *εἰ*, Vuolfius vero et Vuitteb. *οἱ*, quod nobis magis placet. Vuolfius habet *ἐπαγγέλλονται*, quod Seilerus in interpretatione sua expressit.

Secl. III.

εὐρήμασιν] Sic Fronto Duc. et Ms. *εὐρήμασαν* et *εὐρήμαμεν* habent editt. Paris. G. et Seileriana, quae in margine legit *εὐρήμασιν*, nec non Vuitteb. *εὐρήμαμεν*.

συγκατατιθέδωσαν] Editt. omnes *συγκατιθέδωσαν*. G. Vuitteb. *συγκατθέδωσαν*.

ἄσμενος] Ms. *ἄσμένως*. Alterutrum ferri potest. G.

εἰ δὲ] Forte *οἱ*. G. Ita legit edit. Seiler. in margine, et Vuolfius in textu.

ἄλλως] Melius, opinor, ἄλλος. G. quomodo legit et Fronto Ducaeus. Vu. et in margine edit. Seiler. et Vuolfius.

ἕλην ἐξ ἕλης μεταβάλλωσιν] Haec plane falsa font: nam anima est αἴλος. Lege igitur ἄλλην ἐξ ἄλλης. Hic MS pro μεταβάλλωσιν adfert μεταλαμβάνωσιν. G. Editi haecenus male μεταβάλλωσιν. G. praeter Vuolfium, qui legit μεταβάλλωσιν. Nescio, cur falsa haec dicat Galeus, cum ex mente philosophorum gentilium loquatur Hermias, qui animum αἴλον non omnes habuerunt. Ipsum Hermiam materialisti non adnumerandum, ex hac derisione aperte satis constat. Non igitur omnes ecclesiastici scriptores, quod tam audacter quidam hodie aiunt, animum ἕλην esse, censuerunt.

παλιῤῥοίχ] Sic Fronto Duc. edit. sua Hermiae, quomodo etiam ὁ μακαρίτης Episcopus Cestriensis legendum monuit, ad oram libri sui in instructissima clarissimi Episcopi Noruicensis Bibliotheca. Editt. aliae παλεροίχ. G. In margine Seilerianae et Vuolfiana legitur quoque παλιῤῥοίχ.

με ποιεῖ] In edit. Seiler. legitur μὲν, in margine vero με.

ἰδῶν] Lege ἴδω. G. Sic in marg. Seiler. et Vuolfius.

ἴπταμαι,

ἵπταμαι, πέτομαι] Alteram harum vocum explanationis gratia adscriptam in margine, scriba arripuit in textum. Vu.

ὁ Εμπεδοκλῆς] In margine Seiler. et Vuolfii editt. legitur ὅτε ἐμπεδοκλῆς.

Θάμνον με ποιεῖ] Empedoclis versus —

Θάμνος τ' οἰωνός τε καὶ ἐξ ἀλός ἐμπυρος ἰχθύς.
Empedocles, utpote Pythagoricus, μετεμψύχωσιν tuebatur. G. Ad hoc ipsum respexit Tertullianus. *Sed enim Empedocles, quia se deum delirarat, idcirco opinor dedignatus aliquem se heroum recordari, Thamnus et piscis fui, inquit.* lib. de anima c. 32. Vu. Secundum Laertium lib. VIII. c. II. n. XII. f. sect. 77. Empedocles τὴν ψυχὴν παντοῖα εἶδη ζώων καὶ φυτῶν ἐνδύεσθαι: ait nempe,

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε,

Θάμνος τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἀλός ἐμπυρος ἰχθύς.

Vide Aelianum *περὶ ζώων* lib. XII. c. 7. De hac μετεμψυχώσει Empedoclea lege plura apud Bruckerum in H. C. P. Tom. I. p. 119.

Sect. V.

περὶ τῶν Θεῶν] Inslinus hanc primam partem suae disputationis fecit, Hermeas secundam.

E 5

Non

Non debuit per omnia Iustinum sequi, voluit latere. G.

ἀνδρείων] An non melius *ἀναιδείων*? G.

εἰ γὰρ] Lege *οἱ*. G. quomodo in margine Seilerus, et Vuolfius in textu, nec non edit. Vuitteb.

ἐζητῶσι] Particulam *ἐ* a sciolo aliquo iniectam, puto. Vu. In margine Seiler. legitur *ἐκζητῶσι*, quod Vuolfius maluit.

τὴν τῶν Θεῶν] Ms. recte supplet *τὴν φύσιν τῶν Θεῶν*. G. Consulantur libri Ciceronis de natura deorum, in quibus tamen praecleara quaedam insunt: tamen ineptissimis et monstrosissimis, non quidem ipsius Ciceronis, sed poetarum et vulgi opinionibus sunt referti. Ingenue Simonides Melicus confessus est, quo diutius, quid esset deus, cogitasset, eo minus dei naturam reperire potuisset. H. Vuolfius. Egregie Cartesius Princip. Philos. Part. I. §. 26. *Sane cum finis finiti, absurdum esset, nos infinitum comprehendere conari.* Quae imitanda modestia.

SECT. VI.

παρέχει τάξιν] Principio operis sui, a Plutarcho conseruato, sic Anaxagoras: *Ομῆ πάντα χρηματὰ ἦν· γὰρ δὲ αὐτὰ διήρε καὶ διεκόσμησε.* Confer Laertiana

Laertium lib. II. §. 6. G. Omnes fere veteres philosophi tam barbari, quam graeci, in indaganda omnium rerum causa et principio, canone illo, ex nihilo nil fit, male intellecto, ad errores grauissimos delapsi sunt. Ex nihilo nil fieri certum est, si de causa efficienti et materiali sermo fuerit, ut philosophice loquamur. Nihilum enim neque efficiens, neque materialis causa esse potest: de nihilo enim nihil cogitare licet. Certum quoque est, si res fiat, eius debere esse causam: nam sine causa nihil est. Certum quoque est, nihil sui ipsius posse esse causam, s. se ipsum producere posse, per se fieri, aut oriri. Falsum vero est, ex nihilo nil fieri, si horum verborum is sensus sit: non posse rem, quae adhuc non adfuit, adesse tamen potuisset, ut aliena, etiam si causa materialis non adfuerit, produci. Quam rerum ex nihilo productionem si quis ad *adversum* referre voluerit, id certe numquam probabit. Sed eo usque mentis a rebus mundanis solutione atque auocatione non ascendebant veteres philosophi, ut ens infinitum a mundo separarent, cuius infinita potentia is productus sit. Hinc ad duo errores fere omnes praecipites se dederunt, quorum alterum systema emanatum, alterum dualisticum appellare solent nostri philosophi. Prior sententia, omnia ex deo emanasse, statuit, posterior

posterior vero duo rerum aeterna principia, materiam et ab eo separatam mentem s. deum, ponit. Huius auctor primus recte habetur Anaxagoras, ante quem Orpheus, Musaeus, Thales, Anaximander et Anaximenes, Ionici priores, et fere barbari omnes, nam Phoenices quidam excipiunt, ex deo emanationem statuerunt. His plane consentanea tradit Cicero de Nat. Deor. lib. I. c. 10. 11. illamque repugnantiam, quam Baylius, in eiusque defensione perillustis Dargenius in San. Rat. Phil. P. II. App. §. 4. his locis inesse putarunt, cel. Bruckerus Hist. Crit. Phil. Tom. I. p. 503. sequ. et Moshemius ad Cudworthi Syft. intell. c. III. §. 20. not. 8. p. 122. ita tollunt, ut Thaletem mentem materiae inuolutam, Anaxagoras vero ab illa separatam intellexisse, recte dicant. Ita enim Plutarchus de plac. phil. lib. I. c. 3. de Anaxagora sentit: ἀποδεικτέος οὖν ἐστίν, ὅτι τῇ ὕλῃ τὸν τεχνίτην προσέζευξεν, *hic approbandus est, qui materiae artificem adiunxerit.* Cumque Hermias noster, Anaxagoram primo loco ponat, dualistici systematis auctorem non obscure facit. De mundi aeternitate quaestio, quae huius quoque loci esse videtur, non igitur ex veterum philosophorum sententia agitanda est, quae non potest non esse spinosior, et contortior, cum suo, ex nihilo nil fit, implicarentur: sed ex nostris

fris de mundi caussa principiis, quae ex ratione sola, illum ortum esse, contra perillustrem Dargensium prolixè probabunt.

τέτω] Editi male τούτε. G. Vuolfius habet τέτω.

Μέλισσος καὶ Παρμενίδης] Forte Παρμενίδης καὶ Μέλισσος, Melissus enim Parmenidis fuit discipulus: nisi forsàn ob magnum in rep. administranda nomen, magnamque inter ciues Samios auctoritatem praecedat. Vid. Bruckerus H. C. P. Tom. I. p. 1166.

ποιητικὸς] Insititium esse vehementer suspicor. Sufficit simplex ἔπεισι. Suidas ait scripsisse Parmenidem Physiologiam δι' ἑπῶν. Cuius initium reperies apud Empiricum lib. aduersus Mathematicos p. 157. quam et respexisse videtur hoc loco Hermeas. Plutarchus in Erotico memorat eius κοσμογονίαν, vt et σοιχοποιίαν ipsius, in libro de audiendis poetis. Quin et eiusdem poematum fragmenta saepius occurrunt apud Clementem Alexandrinum. Vu. Suspicionem hanc augent, quin sententiam omnino confirmant, quae Laertius habet libr VIII. c. II. n. 2 Parmenidem ἐν ἔπεισι τὸν περὶ Φύσεως λόγον ἐξενεγκεῖν, Theophrastum dixisse.

τὴν ἔσιαν ἐν εἶναι] Interpres non recte haec vertit. Vult Hermeas, Parmenidem scisse τὸ ἐν esse

esse *ἄσπερον*, esse *ἄπειρον*, etc. Sed nec id unquam dixit Parmenides, quod ait Hermeas. Τὸ ἐν apud Parmenidem tertio gradu supra *ἄσπερον* collocatur. Est quidem causa essentiae, sed remota; non autem proprie essentia: nam *ἄσπερον* descendit ἀπὸ τοῦ ὄντος. ἐν aliud est ab ente. Proclus et Damascius in Parmenide haec testantur. G. Nimis properanter haec Galeus adnotavit. Fuit autem Parmenidis, quam recte Hermeas expressit, haec sententia: τὴν *ἄσπερον* i. e. metaphysicam et abstractam uniuersi ideam, (Pythagoraei enim τὰ ὄντα, ut distinguerent a γινόμενοις, dixerunt, quae sola mente cernuntur, aeterna, immutabilia ac materiae expertia. vid. Schefferus de Nat. Philos. Ital. p. 50. edit. Vpittet. philosophi nostri dicunt rerum essentias, quae sint aeternae, immutabiles, simpliciter necessariae,) ἐν εἶναι esse vnā i. e. continua serie inter se connexam et aptam, indiuisibilem atque inseparabilem, καὶ ἀίδιον aeternam, nec a quoquam genitam, καὶ ἄπειρον nullis terminis circumscriptam, καὶ ἀκίνητον immobilem, stabilem et inconcussam, καὶ παντὶ ὁμοιον sui semper omnino similem, et constanter suam naturam conseruantem. Accedunt huic sententiae Moshemius ad Cudw. p. 486. et Bruckerus H. C. P. Tom. I. p. 1161. Relicto igitur cum Xenophane, praecceptore suo, systemate dualistico et
emana-

emanatio ad tertium delapsi sunt, quo totum vnum esse, deum mundum, omnia statuebant, ita tamen, vt τὸ πῦρ ignis δημιουργε̃ opificis, γῆ terra vero ἕλης materiae ordinem teneat. v. Laertius lib. VIII. c. III. n. 2. Nec puto ex Cicero- nis verbis de N. D. lib. I. c. II. quibus Parmeni- dem deum stephanen appellasse, dicit, continen- tem lucis ardore orbem, qui *cingit caelum*, col- ligi posse, cuius contrarium Hermias noster aper- te testatur, illum vniuersum finitum statuiffe, terram s. materiam finitam vtique existimauit esse, non vero vniuersum. Parmenidem philosophi- am metaphysicam a physica omnino separasse, quod vel ex Laertio constat, fusius probare, loci angustiae vetant. Procli et Damascii, Neopla- tonicorum, vt et ipsius Platonis hac in re testi- monium anceps valde est et dubium. Igitur satis noster bene Anaxagorae placitis Parmenidis disci- plinam opposuit.

παντὶ ὅμοιον] Lege πάντῃ ὅμοιον, seu ἀναλλοίω- τον (quomodo Melissi hypothesin exponit Laer- tius lib. VIII. §. 24.) omnino, ex omni parte si- mile. Vv. Vuolfius habet πάντῃ. Melissus se- cundum Laertium I. c. vniuersum infinitum dixit: vnde cum Hermias vtrique eandem sententiam tribuat, Parmenidem idem sensisse, liquido ap- paret.

τῆς ἐμῆς] Τῆς ἐμῆς pro ἐμῶ reperitur alicubi.
 Forte deest διαβολῆς, aut quid simile. G. Substi-
 tuito ψυχῆς.

Secl. VII.

ὔδωρ καὶ ἀήρ] Quid sibi volunt ista, aerem
 densatum, et in consistentiam redactum, fieri
 aquam et aerem? legendum nullus dubito ὔδωρ
 καὶ γῆ. Confer Ciceronis Acad. Quaest. lib. III.
 §. 37. Vu. In margine edit. Seilerianae voci καὶ
 ἀήρ apponitur *absurde*. Vuolfius legit ὔδωρ καὶ
 γῆ. Anaximenes mentem Anaximandri praecep-
 toris dilucidius exposuit, infinitum illud, omnium
 rerum principium, esse aerem seu aethera subti-
 lissimum, diuina vi secundum f. a spiritu diuino
 inhabitatum atque animatum: hunc densatum at-
 que extenuatum aliam atque aliam induere fa-
 ciem. Lege plura apud Plutarchum de plac.
 phil. lib. I. c. 3. qui Anaximenem reprehendit,
 quod solam materiam sine causa effectrice po-
 suit, exemploque luculento argentarii utitur,
 nec non apud Bruckerum H. C. P. Tom. I. p.
 488. sequ.

Φῆ] In margine Seiler. exstat Φησιν, quomodo
 et Vuolfius legit. Idem in adnotationibus habet,
 Φῆσιν ἐξάλλασσεται.

ἀντῶ

αὐτῷ τῆτο] Magis placet τέτω. G. In margine Seiler. exstat αὐτό, quod Vuolfius retinuit.

Secl. VIII.

ἐμβριμέμενος] Quaero an ἐμβριμέμενος, an ἐμ-
βερμημένος, an denique ἐμβριμάμενος rectius sit.
Codex Ms. male ἐμβρυμέμενος. Aeneas Gazaeus
ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς ἐκφοβεῖ. — Erat ille iactantior
aequo. Praeter Simplicium in Physic. Aristot.
et Stobaeum Phys. Eclog. multa pro Empedocle
adfert Syrianus; in Metaph. contra Aristot. G.
Videatur potissimum Laertius lib. VIII. c. II. et
ex recentioribus, qui instar omnium est, Brucke-
rus H. C. P. Tom. I. p. 112.

ἔχθρα καὶ φιλία] Confer quae habet Iustinus
Paraen. p. 5. ex Plutarcho de plac. phil. lib. I.
c. 3. Athenagoram p. 22. Clementem Alexandri-
num p. 42. Vu. Empedocles, Agrigentinus,
duplex rerum omnium principium statuit, agens
alterum, alterum patiens: illud ignem s. deum,
hoc materiam dixit. Materiae qualitates inesse
primarias amicitiam et discordiam, quarum illa
partes homogeneas iungat, haec heterogeneas
separet. v. Aristoteles Metaph. I. I. c. 4. et Mos-
hemius ad Cudw. p. 459. Videtur tamen Her-
mias cum Clemente Alex. Empedocli hanc sen-
tentiam

F

tentiam

tentiam attribuere, vt duo absolute prima principia, deum et materiam, sibi inuicem aduersa, *ἄχθραν καὶ Φιλίαν* dicat, quod ex recentioribus Vuolfius de Manich. ante Manich. § 30. p. 121. et Baylius Dict. Tom. III. art. Xenophanes, arbitrati sunt. Haec certamina aeterno rerum ordine ita fieri, vt inde elementa quatuor conflentur, vnde res omnes generentur, quae mythica iam fuit Graecorum theologia.

μέχρι τῶν κρατήρων τῆ πυρός] Ex verbis *ἀπὸ τῆς Αἰτνῆς μέχρι Ἐοῶν*, hisque apparet, nostrum cum veterum pluribus, Horatio, Ouidio, Luciano, Tertulliano aliisque de Empedoclis morte ita sensisse, vt in Aetnae crateres s. foramina se coniecerit: quam fabulam praeter Strabonem recte reiecit Timaeanus. v. Laert. lib. VIII. c. II. n. XI.

Seçt. VIII.

ἕρος καὶ κρῖσις] Pythagoricum axioma. Arefas apud Stobaeum Physic. Eclog. p. 105. G. Laertius lib. VIII. §. 51. Πάντων χρημάτων μέτρον, ἄνθρωπος· τῶν μὲν ὄντων ὡς εἶσι· τῶν δὲ ἐν ὄντων, ὡς ἐν εἶσι. Conf. Sextum Empiricum lib. aduersus Mathematicos p. 148. et lib. I. Pyrrhon. Hypot. c. 32. Vu. Protagorae mens fuit, hominem

hominem esse normam de quacumque re iudicandi, eiusque in sensibus perceptionem: cum vero homines varie afficiantur, in contrariam de rebus omnibus partem eodem veritatis fundamento posse disputari: id quod ex Platone in Theaeteto, Aristotele Metaph. lib. III. c. 5. lib. X. c. 6. Cicerone Acad. Qu. lib. III. c. 42. Eusebio Praepar. lib. XIII. c. 20. et hoc Hermiae loco satis aperte constat. Praelusit ergo Academicis et Scepticis vetustioribus, illorumque nostri temporis sectatoribus, qui iidem, quae sentiri possunt, tantum esse res, quae autem ratione, animique contemplatione percipiuntur, commenticia et fabulosa dicunt, in Epicuri sui verba iurantes, ipsi, ut noster bene dicit, *καλακεύσει*.

μένει] Vuolfius habet *νέμει*.

Sec. X.

τὴν ἀληθεῖαν νεύει] Mallem *μηνύει*. G.

καὶ ἐν τῷ ὑγρῷ] Vuolfius inseruit *καὶ ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ*.

καὶ ἡ γῆ] Sententiam hanc Thaleti tribuit etiam Aristoteles Metaphysicorum lib. I. c. 3. Thales, inquit, omnia ex aqua constare ait: *διὸ καὶ τὴν*

την γῆν ἐφ' ἕδατος ἀπεφῆναι εἶναι. In hoc dogma nescio an propendeat D. Petrus 2 Epist. III, 5. ἡ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεσῶσα, τῷ τῷ Θεῷ λόγῳ. Vu. de Thalete plura apud Bruckerum H. C. P. Tom. I. p. 465. sequ. Noster Thaletem, aquam non mundi solum, sed totius uniuersi dixisse principium, putasse videtur, nisi vocem τῷ παντός omnia, quae in mundo sunt, tantum significare, dixeris: quod eam ob causam mihi videtur probabilius, quia totius systematis Thaletis ordo id postulat, et in primis quae Aristoteles et Plutarchus de eo referunt. conf. Pseudorig. Philos. c. I. p. 22. Thales igitur clariori voce explicuit, quid veteres physiologi ante sua tempora chaos dixerint. Hinc Homerus:

Ὠκεανὸς, ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυται,

Oceanus cunctis praebet primordia rebus.

vid. Plutarchus lib. I. de plac. phil. c. 3.

πειθῶ] In margine Seiler. legitur *πειθῶ*, quomodo et Vuolfius habet.

αὐτός] Lege *αὐτῷ*. Vu. quomodo Vuolfius legit. Sic et Cicero Acad. Qu. lib. III. c. 37. Anaxinandrum Thaletis popularem et sodalem dicit. v. Suidas in Anax. Tom. I. p. 17.

τὴν αἰθῆρον κίνησιν] Locus hic Herimiae, quem
perperam Tatiano adscripsit Bruckerus H. C. P.
Tom. I. p. 482. egregius sane est ad dispellendas
istas tenebras, in quibus huc vsque infinitum
istud, quod Anaximander omnium rerum prin-
cipium dixit, latuit. Videmus enim, aliud esse
nihil, nisi aeternam istam motionem, qua alia
orientur, intereant alia. Plutarchus lib. I. de pl.
phil. c. 3. ita de Anaximandro sentit: ἀμαρτάνει
δὲ ἕτος, μὴ λέγων, τί ἐστὶ τὸ ἄπειρον, πότερον ἀήρ
ἔστιν, ἢ ὕδωρ, ἢ γῆ, ἢ ἄλλα τινὰ σώματα, peccat
autem in eo, quod non exprimit, quid sit infinitum,
aeris, an aqua, an terra, aut alia quaedam cor-
pora.

Sect. XI.

εὐδοκίμει] Fugger. Ms. legit εὐδοκίμειν: in
margine adnotavit Scilerus εὐδοκίμει, quod rece-
ptum ab omnibus.

Θερμὸν καὶ ψυχρὸν;] Nec aliter Laertius lib.
II. §. 16. ἔλεγε δὲ δύο αἰτίας εἶναι γενέσεως, θερ-
μὸν καὶ ψυχρὸν. Vu. Quam Plutarchus lib. I.
de pl. ph. c. 3. Archelao tribuit, sententia, il-
lum raritatem et densationem aeris principia sta-
tuisset,

tuisse, quorum hoc terra, illud ignis sit, hiscum facile conciliatur.

τέτα] *Lege τέτω.* Vu. Quomodo in margine edit. Seiler. et Vuolfius.

μεγαλόφωνος Πλάτων] Iustini verba p. 30. G. Ex Plutarcho lib. I. de pl. ph. c. 7. cuius vestigia alibi manifeste premit Iustinus. Vu. Ob dicendi magnificentiam, vbertatem, copiam ac sublimitatem. Vid. Cicero passim in Orat. c. 3. de Offic. lib. I. de Legibus lib. II. III. Laertius lib. III. f. 37.

παράδειγμα] Sunt hae Platonis ideae s. aeterna rerum sensibilium exemplaria et formae, quae propria substantia gaudent, et ratione atque intelligentia continentur. Legatur hac de re, qui instar omnium est, cel. Bruckerus in historia philosophicae doctrinae de ideis. Aug. Vind. 1723. 8. et passim in Hist. Crit. Phil. vbi de theologia et physica Platonis copiosius agitur.

πῶς γὰρ ἔ μέλλω] In ora Seiler. et in Vuolfii edit. legitur πῶς γὰρ ἔ; μέλλων —

Διὸς ἄρμα πεποιημένον] Respicit dictum illud Platonis in Phaedro, quod profert Athenagoras in Apologia p. 26. Vu. Ridet noster commentum harrmatopoeias in Phaedro Platonis p. 1222. B.

B. edit. graecolat. Francof. 1602. fol. quo mundi animae, quam Iouem appellat, atque sub ea duodecim animabus sphaerarum duodecim mundanarum, quibus subdit totidem ordines daemonum, totidemque singularium animarum, cursus accommodat, i. e. caelestia corpora ac sempiterna. Lege omnino de hoc animarum vehiculo Moshemium ad Cudworth. p. 1031. sequi.

ζηλοτυπῶν] Notentur hic mores Aristotelis, philosophorumque nouaturientium.

Seç. XII.

κείμεναι] Legitur in margine Seiler. et Vuolf. editione κείμενα μὲν.

μεταμελόμενοι] Mallein μεταβαλλόμενοι. G. Seilerus in margine, Vuolfius vero in textu legunt μεταβαλλόμενος.

ἔτι γε] Certe ἐπὶ γε. G. Sic legitur in margine Seiler. et Vuolf.

τί δὴ τὰ] Vuolfii editio habet τί δὴτα quid demum.

νευροκοπέσι με τὴν ψυχὴν] Haec ipsa phrasis occurrit apud Hermogenem. Vu.

Zῆνα] Melius apud Damascium, *Zῶντα μὲν*
ἓνα, καὶ Χρόνιον καὶ Χρόνιον. Haec fere sic
 apud Laertium et alios. Sed Pherecydem ne-
 mo adhuc recte intellexit. Notat Iosephus ei
 non ignota fuisse Hebraeorum dogmata. Per
Zῶντα significat deum viventem, per *Χρόνιον*
 Adamum, per *Χρόνιον* terram, et Euam, ma-
 trem omnium. Hi tres in Genesi siue *κοσμο-*
ποιῶντα primi celebrantur. Mira sunt *παραπέσμα-*
τα de his apud Pherecydem et Sanchoniatho-
 nem. Vide Euseb. Praepar. Euang. G. Hanc
 sententiam quoque exposuit Isaacus de Beauso-
 bre Hist. des Manichéens P. II. l. I. ch. 7. §. 4.
 p. 325. Verum, quam anceps sit ac dubia, do-
 cet Bruckerus H. C. P. Tom. I. p. 983. De
 theologia aut philosophia Pherecydis conf. Laer-
 tium lib. I. c. XI. n. 6. *Ζεὺς μὲν καὶ χρόνος εἰς*
ἓνα, καὶ χρόνιον ἓν. Noster pro *Χρόνος* habet *Κρό-*
νος Saturnus, quo modo etiam apud Laertium
 legendum esse coniecit Isaacus Casaubonus l. c.
 Explicatio Hermiae *Zῆνα* esse aethereum, *Χρό-*
νιον terram, *Κρόνον* tempus, recte se plane ha-
 bet: ita enim theogoniae omnes, quae Ioui et
 Chao tempus adiunxere. Pherecydes enim
 eandem theologiam, quam ex Aegypto in
 Graeciam transtulere theologi antiquissimi, ha-
 buit,

buit, quam genere poetico et mythico expressit.
Vide plura apud Bruckerum l. c.

ζηλοτύποι] Ms. ζηλοτύπει. Forte ζηλοτύπεια.
G. Vuolfius habet ζηλοτυπία.

αίμνητα] Mallem αειμνητα. Vu. quomodo
Vuolfius in margine habet. Vid. Laertius lib.
VIII. f. 30. quem secutus est Pseudoorigines phi-
losophum. c. XII. p. 88.

ελάχιστα] Atomos scilicet. Ex his enim
omnia fieri primus asseruit Leucippus, teste
Laertio lib VIII. f. 30. Vu. Leucippus ato-
mos inuenit, philosophiam autem atomisticam
in ordinem redegit Democritus, effluxit Epicu-
rus. vid. Cicero de N. D. lib. I. c. 43. Plutar-
chus de plac. phil. lib. II. c. 3. Plura hic non
damus.

Señt. XIII.

τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν] Atomum plenum constitu-
unt, quod solum ens est, et solidum, non ens
inane et rarum. Aristoteles metaphys. l. I. c. 4.
Ita quidem Eleaticis antiquioribus se attempera-
runt huius scholae doctores. Plura dat Brucke-
rus H. C. P. Tom. I. p. 1187.

τροπή, ἢ ῥυθμῶ] Ms. habet τροπήν καὶ ῥυθμὸν. G. In margine Seiler. legitur ῥυθμῶ, quod Vuolfio placuit.

ποιεῖ] Vuolfius habet ποιεῖν.

πῦρ] Eadem habet Plutarchus de pl. ph. l. I. c. 3. Iustin. p. 4. Clemens Alex. p. 42. Vu.

μετακείδοι μὲν] In margine Seilerus habet με.

ἀραιώτης] Inter ipsius effata etiam illud recenset Laertius: πῦρ εἶναι σοικεῖον καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τὰ πάντα ἀραιώσει καὶ πυκνώσει τὰ γινόμενα. lib. VIII. §. 8. Vu.

Secl. XIII.

Κλεάνθης ἀπὸ τῆ Φρέατος] Facete et false exagitat Cleanthem: qui κατὰ παρανομίαν Φρέαντης appellatus fuit, quasi suam sapientiam non eschola Zenonis, sed ex hortorum puteis hausisset, quos noctu, stipis emerendae causa, rigabat, ut esset, unde interdium et victitaret et philosopharetur. Hier. Vuolfius ex Laertio lib. VII. c. V. n. 2.

τῆ δόγματος] Sic edit. Basil. τῆ deest ex incuria in edit. Paris. G. et Vuitteb.

ἀνεμῶ]

ἀνειμῶ] Ms. ἀνιμῶν, quod fanius. G. Seilerus
in margine ἀνιμῶ, quod Vuolfius maluit.

ἀρχαῖς] Vocem hanc, quae comparet in edit.
Basil. desideratur autem in edit. Paris. (et Vuit-
reb.) restituumus. G. Seilerus et Vuolfius ha-
bent.

Θεὸν καὶ ὕλην] Nihil tale reperias in vita
Cleanthis apud Laertium. Verum Stoici, e quo-
rum secta Cleanthes, materiam aeternam esse
statuebant, vti et Haeretici Marcion et Hermo-
genes. Vu. Elegans locus ad definiendam theo-
logiam et philosophiam Stoicam, mirè cum
Plutarcho de pl. ph. lib. I. c. 3. consentiens, qui
Zenonem ἀρχαῖς μὲν τὸν θεόν, καὶ τὴν ὕλην πο-
fuisse, testatur.

ἀέρα φέρεσθαι] Supple ἄνω, vel ἀνώτερον. Su-
pra ignem scilicet. Vu. Vuolfius putat, inuer-
sa esse verba, et sic legendum hunc locum: τὸν
δ' ἀέρα εἰς τὰ περιγεῖα χωρεῖν, τὸ δὲ πῦρ ἄνω φέ-
ρεσθαι.

τὴν δὲ ψυχὴν] Cleanthes, teste Cicerone lib. I.
de N. D. §. 14. *Tum ipsam mundum, deum di-
cit esse, tum totius naturae menti, atque ani-
mo, tribuit hoc nomen.* Tertullianus item de
Creatione omnium edisserens, Apolog. c. 21.
Hacc,

Haec, inquit, Cleanthes in spiritum congerit, quem permeatorem vniuersitatis affirmat. Vide de Anima mundi plura in Notis ad Tatianum. p. 12. Vu.

μετέχοντας] Editi μετέχοντας. G. praeter Vuolfium,

Sect. XV.

τέτων τασέτων] Inseruit cum Seilero Vuolfius τέτων τόνων τασέτων.

Κλειτόμαχος] Scribe Κλειτόμαχος. De eo Menagius ad Laertium. G. Sic legit Vuolfius.

ὀμιλῆται] Vuolfius habet ὀμιλῆται.

*αἰεὶ τῇ ἀληθείᾳ] In margine Seilerianae voci αἰεὶ apponitur *nihili*. Vuolfius omisit, et Vuitreb.*

τῇ ἀληθείᾳ Φαντασιαν] Notat Cicero, Clitomachum hunc, qui Carneadis dogmata exposuit, quatuor scripsisse libros de sustinendis Affensionibus. Acad. Quaest. lib. III. §. 31. Vu. Veteres Academici et Peripatetici, Varrone et Cicerone auctoribus, eadem fere tradiderunt. Noui autem Academici, quorum auctor perhibetur Arcefilans, cuius sectator celeberrimus fuit

fuit Carneades, tanta vir eloquentia, dicendi-
 que vi praeditus, ut quiduis hominibus persua-
 dere posse videretur, negarunt, quicquam posse
 certo percipi: sed institutis et legibus et opinio-
 nibus omnia teneri. Hac de re exstant duo li-
 bri Academicarum quaestionum Ciceronis, al-
 tero etiam mutilato, cum quatuor scripisset
 initio, eosdemque postea in duos conlasset: et
 Sexti Empirici magnum volumen, quod inscri-
 bitur contra Mathematicos: et tres libri Pyr-
 rhoniarum *ὑποθέσεων*. Voluerunt scilicet hi
 coarguere temeritatem eorum, qui quiduis te-
 mere affirmarent, sibi que pene omnia comperta
 esse, contenderent: quemadmodum de Hera-
 clito memoratur, professum esse initio, se igno-
 rare omnia: post vero, omnia sibi esse com-
 perta, affirmasse. Sed his id euenit, quod scri-
 bit Horatius:

Dum vitant stulti vitia, in contraria cur-
 runt.

Incidit in Scyllam, cupiens vitare Cha-
 rybdim.

Hier. Vuolfius. Qui fiat, ut haec philosophia
 Carneadis, Afri, et Clitomachi, Carthaginien-
 sis, (v. Laert. lib. III. c. VIII. X.) nostris die-
 bus

bus iterum efflorescat, pluresque illam sequantur, mirari satis non possum. Quod si enim *ἐπιτάληπτα τὰ πάντα*, ipsa quoque philosophia Carneadea incerta est, atque adeo reliquis non praestat. Quis vero *τὰς κοινὰς ἐννοίας*, notiones communes, omnisque cognitionis humanae principia, et quae ex illis mathematica ratione sequuntur, percipi non posse, probabili tantum ratione dicere potest: quod tamen fieri necesse est, si, percepti esse nihil, concedamus. Sed hanc philosophiam refutaturus saepius actum ageret. Crambe bis cocta mors est.

Sect. XVI.

συμφυλέται] Vuolfius habet *συμφύλλεται*.

ἀρχὴ τῶν πάντων ἢ μονὰς] De hoc omnium rerum principio, deo s. monade consule cel. Bruckerum H. C. P. Tom. I. p. 1078. sequi.

ἐν δὲ τῶν σχημάτων] De his Arithm. Theologumena bis, et Plutarchus Mor. p. 427. 887. 1003. Et, si recte memini, Theo Smyrnaeus. G. Plutarchus lib. I. de pl. ph. c. 3. *Πυθαγόρας ἀρχὰς τὰς ἀριθμῶς, καὶ τὰς συμμετρίας τὰς ἐν τάτοις, ὡς καὶ ἀρμονίας καλεῖ· τὰ δὲ ἐξ ἀμοτέρων*

τέρων σύνθετα, στοιχεῖα, καλέμενα δὲ γεωμετρικά.
Pythagoras rerum principia consuit esse numeros,
eorumque inter se proportionales siue concinnita-
tes, et ex utrisque composita elementa, quae
geometrica dicuntur. Confer Iustinum p. 5.
 Vu.

τὸ μὲν πῦρ] Eadem Pythagorae opinio oc-
 currit apud Plutarchum lib. II. c. 6. de plac. Phi-
 los. Πυθαγόρας, πέντε σχημάτων ὄντων ερεῶν,
 ἄπλο καλεῖται καὶ μαθηματικά, ἐν μὲν τῷ κύβῳ
 Φοῖνι γεγονέναι τὴν γῆν, ἐν δὲ τῆς πυραμίδος τὸ πῦρ,
 ἐν δὲ τῷ οὐκταέτρῳ τὸν αἶρα, ἐν δὲ τῷ εἰκοσαέτρῳ
 τὸ ὕδωρ, ἐν δὲ τῷ δωδεκαέτρῳ τὴν τῷ παντὸς σφαι-
 ραν, *Pythagoras, cum sint quinque formae soli-*
dorum corporum, (mathematica etiam haec vo-
cantur) e cubo ortam ait terram, e pyramide
ignem, ex octo basium corpore aerem, e viginti
basium forma aquam, e duodecim basium solido glo-
bum uniuersi. Vu.

ἑκασον ἰσόπλευρον] In margine Seiler. addi-
 tur δὲ, ἑκασον δὲ, quomodo et Vuolfius ha-
 bet.

ἐν τριγώνων] Seileriana et Vuolfiana editit. addunt ὀρθογωνίαν.

τὸ δὲ ὕδωρ] Mire mendosa hic omnia: in hunc aut similem modum restituantur. Τὸ δὲ ὕδωρ συμπληρᾶται ὑπὸ ἑκατὸν εἴκοσι τριγώνων, περιεχόμενον ἴσοις καὶ ἰσοπλευροῖς εἴκοσι· εἰκάζεται δὲ εἰκοσαέδρω, ὃ δὴ συνέστηκεν ἐξ ἴσων καὶ ὀρθογωνίων τριγώνων ρ κ'. ὃ δὲ αἰθὴρ ὑπὸ ἑκατὸν εἴκοσι τριγώνων ὀρθογωνίων συμπληρᾶται, περιεχόμενον δάδεκα πενταγωνίοις ἰσοπλευροῖς, καὶ ὁμοίως ἐστὶ δωδεκαέδρω, ὃ δὴ συνέστηκεν ἐκ τῶν τριγώνων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. ἡ γῆ συμπληρᾶται ἐν τριγώνων μὲν ἡ καὶ μ', περιέχεται δὲ καὶ τετραγωνίοις ἰσοπλευροῖς ἕξ, ἐστὶ δὲ ὁμοία κύβω. ὃ γὰρ κύβος ὑπὸ ε' τετραγώνων περιέχεται, ὧν ἑκατὸν εἰς ἡ τρίγωνά· ὡσεὶ γίνεταί τὰ πάντα ἡ καὶ μ'. *Aquam autem centum et viginti triangulis impleri, contineri autem aequalibus et aequaliteris viginti, et comparari Icofaedro, quod constat ex aequalibus et aequaliteris triangulis centum et viginti. Aetherem vero perfici centum et viginti triangulis rectangulis, et contineri duodecim Pentagonis aequaliteris,*

teris, ac similem esse Dodecaedro, quod constat ex triangulis centum et viginti. Terram constare ex triangulis reſtangulis octo et quadraginta, contineri vero quadrangulis aequaliteris ſex et aſſimilari cubo. Cubus enim ſex quadrangulis comprehenditur, quorum unumquodque diuiditur in octo triangula, ut ſint omnia ſimul quadraginta et octo. Vu.

εἴησι εἰ δὲ κρη.] Ms. εἴησι εἰ δὲ καὶ ρη. G. Perperam legebatur in Editt. Pariſ. (et Vuitteb.) εἴησις, aliter licet in Edit. Baſil. Vu. Vuolſius hic ex margine Seiler. editionis legit εἴησι ἐξάνις, εἰσι δὲ ρη: fateturque, ſe iſta nec intelligere, nec intelligendi ipem vllam habere, ac doctioribus explicanda relinquere. — Craſſas Philoſophiae Pythagoricae tenbras non mirabitur, qui, quam arcana iſta ab ipſo auctore habita ſit, cogitauerit. Id tamen certum eſſe videtur, Pythagoram, Aegyptiorum methodo innatritum, notionibus, figuris et terminis geometricis et arithmeticis rerum naturalium principia ſignificaffe, et, quae de rebus ſpiritualibus

G et

et naturalibus philosophatus est, his symbolis
 proposuisse, quorum tamen apertam explica-
 tionem frustra expectamus. Noster igitur re-
 cte τὸ μέγα καὶ ἀπόρρητον, *magnum illud et ar-*
canum dixit: ἀρχὴ τῶν πάντων ἢ μονὰς ἐν δὲ
 τῶν σχημάτων αὐτῆς, καὶ ἐν τῶν ἀριθμῶν τὰ σοι-
 χεῖα γίνεται, *omnium initium est monas, e cuius*
figuris et numeris elementa fiunt. Cunctis enim
 rebus compositis cum initia adscriberent hi ho-
 mines ex simplicibus, ea monades dixere. Vid,
 Bruckerus H. C. P. Tom. I. p. 1051. Coniun-
 xit igitur Pythagoras numeros cum figuris geo-
 metricis, vt rerum principia adumbraret: id
 quod Aristoteles lib. I. de Anima c. 2. expressis
 verbis testatur: οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ τὰ εἶδη αὐτῶν,
 καὶ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἐλέγοντο, *numeri enim for-*
mae ipsae et principia entium dicebantur. Hinc
 punctum vnitatem esse, lineam binarium, su-
 perficiem ternario similem statuit. Triangu-
 lum manifeste ternario contineri, adeoque sim-
 pliciter esse principium generationis, et omnes
 ele-

elementorum constitutiones esse trigonas. Totam theologiam Pythagoricam ex Pythagoricis commentariis luculenter in primis Alexander in successionebus descripsit, cuius verba Laertius lib. VIII. c. I. n. XVIII. habet: Αρχήν μὲν τῶν ἀπάντων, μονάδα· ἐν δὲ τῆς μονάδος, ἀόριστον δυάδα, ὡς ἂν ὕλην τῇ μονάδι αἰτίῳ ὄντι ὑποσῆναι· ἐν δὲ τῆς μονάδος καὶ τῆς ἀόριστε δυάδος, τὰς ἀριθμὰς· ἐν δὲ τῶν ἀριθμῶν, τὰ σημεῖα· ἐν δὲ τέτων, τὰς γραμμὰς· ἐξ ὧν, τὰ ἐπίπεδα σχήματα· ἐν δὲ τῶν ἐπιπέδων τὰ στερεὰ σχήματα· ἐν δὲ τέτων, τὰ στερεὰ σώματα, ὧν καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα· ἃ μεταβάλλειν δὲ καὶ τρέπεσθαι δι' ὅλων, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν κόσμον ἔμφυχον, νοερόν, σφαιροειδῆ, μέσῃ περιέχοντα τὴν γῆν, καὶ αὐτὴν σφαιροειδῆ, καὶ περιοικεμένην.

Principium quidem omnium esse unitatem. Porro ex unitate, indefinitam dualitatem, veluti materiam auctori unitati subiecisse. Ex monade vero ac indeterminata dualitate numeros gigni; ex numeris puncta; ex punctis lineas; ex qui-

bus planae figurae consent. Ex planis autem
solidas figuras; ex quibus item solida consistere
corpora, quorum et quatuor elementa esse, ignem,
aquam, terram, aerem, quae per omnia trans-
eant ac vertantur, ex quibus mundum fieri ani-
matum, intelligibilem, rotundum, mediam ter-
ram continentem, quam et ipsam rotundam esse
et globosam, ac circum habitari. Horum ver-
 borum si quis, hoc certe non alius, sensus est
 ex Pythagorae mente 1. Ex nihilo nihil fit,
 2. omnia itaque constant vno toto, adeoque
 monas non tantum principium omnium rerum,
 sed chaos quoque et comprehensio est, etiam
 rationum seminalium, 3. habere vero in se
 istam unitatem non tantum *ἀστροματισμὸν* i. e.
 actiuum principium, sed et materiam crassio-
 rem, passiuam et mutabilem, sicque 4. dya-
 da gigni quidem a monade, huic tamen, tam-
 quam principio suo actiuo, duadem, tamquam
 materiam, opponi, 5. ex agitatione materiae,
 facta a monade, tandem productum mun-
 dum,

dum, hacque triade perfectissimum vniuersi
opus productum esse: in quo cum omnia pe-
culiari principiorum particularium tum intelli-
gibilium tum materialium coniunctione con-
sistent, inde reliquos numeros exortos esse, do-
nec decem circularum configuratione et consti-
tutione totus mundus perfectus sit. 6; Mona-
da s. deum ex se produxisse alia principia, deos,
daemones, heroes, animas, vt illa materiam
agitantia, essentias formasque ei tribuerent: has-
que potentias et intelligentias numerorum quo-
que symbolis adumbrari posse. Confer. Bru-
ckerus H. C. P. Tom. I. p. 1078. Vtrum haec
ad verborum, quibus Hermias vtitur, melio-
rem quid faciant intelligentiam, lectorum sit iu-
dicium.

τριγωνα] Supple διαγρηται. Vu.

Sect. XVII.

Τὸν μὲν δὴ κόσμον] Ms. τὸν μὲν ἔν κόσμον.
G.

Πυθαγόρας μετρεῖ] Seilerus in margine appo-
fuit τῆτον τὸν τρόπον, ἢ ἔτω μετρεῖ. Vuolfius re-
tinuit ἔτω μετρεῖ.

ἀλλ' εἰ μὴ] In textu Seilerus legit ἀλλὰ μὴ,
sed in margine ἀλλ' εἰ μὴ.

οἴχεται ἢ τῷ Διὸς ἀρχῇ] Prouerbialis hyper-
bole, de maximo periculo, εἰρωνικῶς potissi-
mum vsurpanda, cuiusmodi et illud est, metuere
ne caelum ruat. Hier. Vuolfius.

μετρήσω] Ms. πάλιν μετρήσω. G.

μάθη] Vuolfius habet πάθη, mendose.

καὶ Φαγῶν ἐλαίας καὶ σῦνα] Allusio est ad ἀπο-
χρῆν τῶν ἐμψύχων Pythagoricam. Victitarunt
enim Pythagorei herbis, frugibus et fructibus,
rebusque ceteris e terra nascentibus. H. Vuol-
fius.

την

την μὲν γῆν] Vuolfius καὶ τὴν μὲν γῆν.

μῆ] Vox haec, quae occurrit in Edit. Ba-
fil. deest in vtraque Edit. Paris. (etiam Vuitteb.)
Vu. mendose Vuitteb. habet παρέχομαι.

ζυγῶ ἰσῶς] Fortassis ἐπὶ ζυγῶ, dicitur et vna
voce ζυγοσκατεῖν, librae imponere, trutinare, pon-
derare. H. Vuolfius.

Señ. XVIII.

προσούψας] In margine Seiler. προύψας, quo-
modo et Vuolfius habet.

μεμέτρησας] Seilerus et Vuitteb. habent μεμέ-
τρησας.

εἰσι δὲ κόσμοι πολλοὶ καὶ ἄπειροι] Epicuream
doctrinam, esse mundos numero infinitos, huic
nostro partim similes, partim dissimiles, testan-
tur Lucretius de rerum natura lib. II. v. 1022.
sequi. Plutarchus lib. II. de plac. phil. c. 1.

Democritum, Epicurum et discipulum eorum Metrodorum infinitos mundos in infinito censuisse, ait. Conf. Laertius lib. X. f. 45.

ἐπισιτισάμενος] Ms. ἐπισιτισάμενος, vt ἐπισιτισμός. G. Seileri et Vuitteb. editt. habent ἐπισιτισάμενος, Vuolfius ἐπισιτισάμενος.

καινόν] Seiler. et Vuolfius legunt κενόν. Posterior addit: potest et hoc legi per ε. Nam atomos per inane volitare affirmavit. Sed καινόν per αι rectius fortasse scribitur.

εἰς κόσμον] Supple τρίτον. G. Vuolfius habet εἰς γ' κόσμον. In Seiler. legitur εἰς ε κόσμον.

καὶ χιλιοσόν] Sic Edit. Basileensis et Ms. Codex eruditissimi Galei. In Editione tamen utraque Parisiensi (et Vuitteb.) desiderantur haec verba. Vii.

ἅπαντα] Vuolfius habet ἀπαντᾷ.

μέλλον]

μέλλων] Ms. μέλλω. G. Sic ex margine Seiler. Vuolfius quoque.

κατὰ τὰς ἀτόμας] Lege καὶ τὰς ἀτόμας. Vu. quomodo Seilerus in margine, et Vuolfius in textu legunt.

ἀναγκαίων καὶ] καὶ non legitur in Vuitteb.

εὐδαιμονεῖ] Ex margine Seil. legit Vuolfius εὐδαιμονεῖ.

Sect. XVIII.

Ταῦτα μὲν τοίνυν διεξήλθον] Conclusio, quae finem huius scripti docet. Scilicet cum de ortu mundi, ceterisque naturalibus rebus nihil certi tradat gentiliū philosophia: omiffis variis et incertis opinionibus, in sacrarum litterarum auctoritate esse acquiescendum. Hier. Vuolfius. Ultima Hermiae verba digna sane sunt, quae probe attendantur. Gentiles enim

philosophos culpat, quod nulla re euidenti, et ratione perspicua doctrinas suas confirmant. Experientiam ac rationem omnis scientiae nostrae esse principia, quis est, qui ignoret? Haec vero ab istis philosophis vel negligebantur, vel non satis vsurpabantur. Hinc illa sententiarum dissidentia, hinc opinionum monstra ac portenta. Aliorum nimis auctoritate nitebantur, suamque verum videndi, iudicandi, atque inuestigandi mentis vim parum adhibebant. Sensibus magis, et phantasia res contemplabantur, quam intelligentia ac ratione. Potissimum vero in mentis a rebus sensibilibus solutione non satis se exercebant, neque eo adscendebant, quo pertingere potuissent. Saepius quoque error, quem fundamenti loco ponebant, reliquos errores peperit: a quo tamen, si accuratatione maiori vsi fuissent, facile sibi cauere potuissent. Vt plura non

non addam. Qui ergo fit, ut gentiles hi philosophi nostra aetate tantae auctoritatis esse, quibusdam videantur, ut prae illis omnis, vel sanctior disciplina negligatur, aut tanti non aestimetur? Temporibus nostris maxime opportunam huius *διασυρμῆς* lectionem esse putavi, quae si, profanae gentilium philosophiae quantum aestimationis detrahit, sacris tantum litteris addet, utrique aequum praestabit lectorem: id quod impense ab illo optamus. Quidam vero Hermias in scriptiunculae calce doctrinae christianae, quae luculentius ac certius haec omnia docet, ne verbo quidem mentionem facit, ut Vuolfius in sua adnotatione? Noluist, si ego quid sentio, sanctissimam doctrinam cum ista profana conferre, quod infra eius dignitatem esse videbatur. Satis ipsi pro fine suo erat, philosophorum gentilium, quos insectabatur hoc scripto, repugnantias ostendisse. Lectorum,
immo

immo Auditorum iam erat, de philosophia ista
iuste statuere, certioreque doctrinam, quae
publice tum temporis iam tradebatur, quaque
imbuti iam erant, qui haec vel audiebant,
vel legebant, sequi, in illaque
persistere.

AVCTO-

AUCTORES
PRAECIPVE PHILOSOPHI
QVORVM MEMINIT
HERMIAS

A.

Anaxagoras.

Anaximander.

Anaximenes.

Archelaus.

Aristoteles.

C.

Carneades.

Cleanthes.

Clitomachus.

Critias.

D.

Democritus.

Dinarchus.

E.

Empedocles.

Epicurus.

H.

	H.	
Heraclitus.		β. 17.
Hippon.		β.
	L.	
Leucippus.		1β.
	M.	
Melissus.		ε.
	P.	
Parmenides.		ε.
Paulus Apostolus.		α.
Pherecydes.		1β.
Plato.		1α.
Protagoras.		γ.
Pythagoras.		β. 15. 18.
	T.	
Thales.		ι.

HELMSTADII
OPERIS MICHAELIS GVNTHERI
LEVCKART

HEINRICH
CHRISTOPH WILHELM VON
LANGE

Jg 79

X2368847

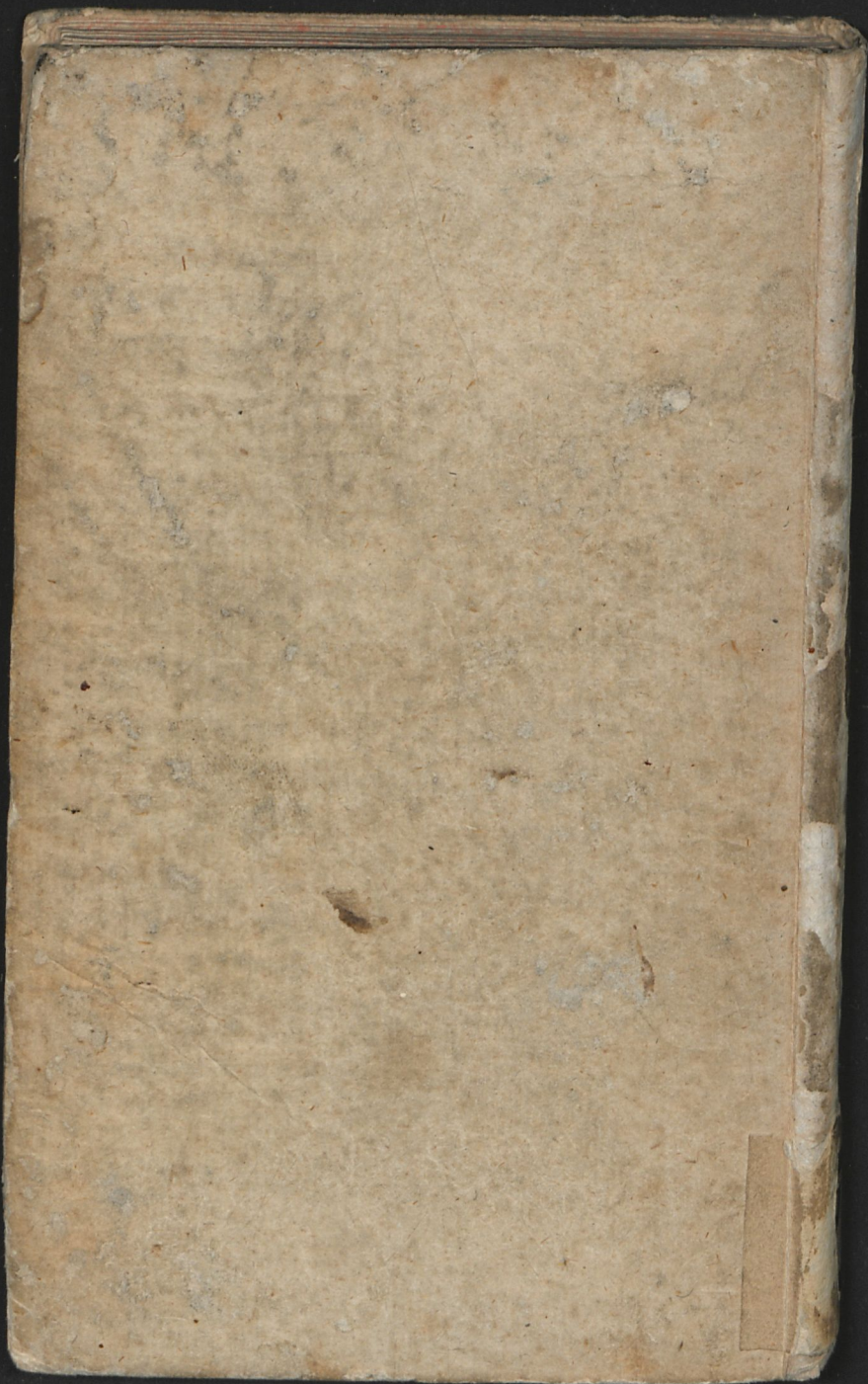
ULB Halle
006 309 763

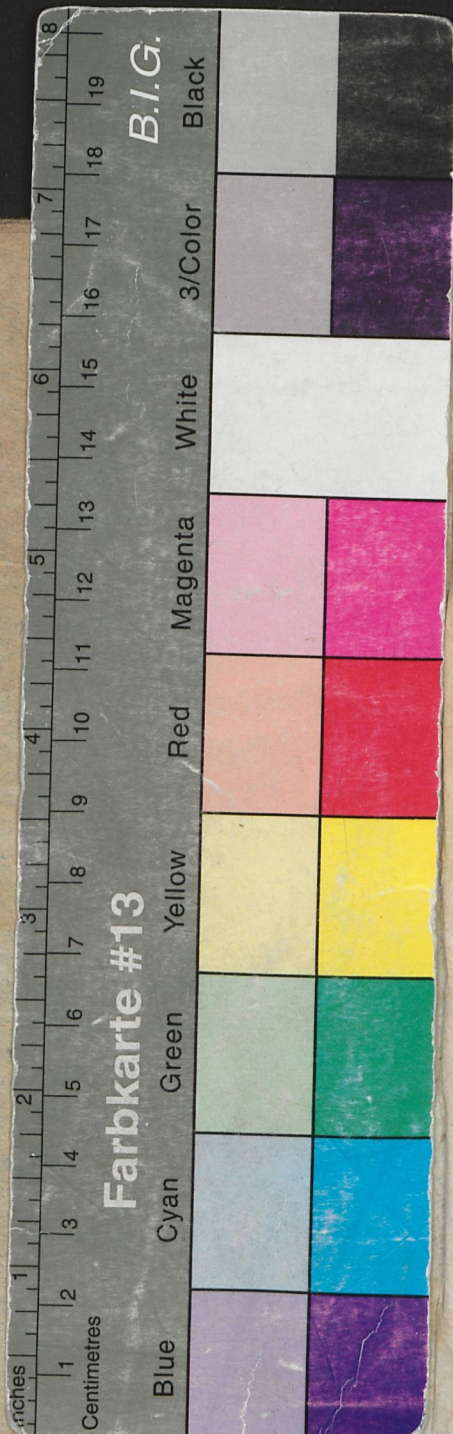
3

VD 13

[Handwritten signature or initials]

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
ΔΙΑΣΥΡΜΟΣ

ΤΩΝ ΕΞΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

HERMIAE PHILOSOPHI
GENTILIVM PHILOSOPHORVM
IRRISIO

CVM ADNOTATIONIBVS
HIER· VVOLFII THOMAE GALEI
VVILH· VVORTHII SVISQVE

GRAECE
IN VSVM PRAELECTIONVM
SEPARATIM EDIDIT
IO·CHRISTOPH·DOMMERICH
DIALECT' ET PHILOSOPH' PRIMAE PROFESSOR
P' O' IN ACADEMIA HELMSTADIENSI

HALAE
APVD CAROLVM HERMANNVM HEMMERDE
MDCCLXIIII